8 ՄԱՅԻՍ 1999 ՇԱԲԱԹ # 84 (1829)

Ազգ

Azg
armenian daily

Հարավսլավիայի դեմ կուղարկվեն եւս 176 ամերիկյան ինքնաթիռներ

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 7 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԱՄՆ Կոնգրեսը ձայների ճնշող մեծամասնությամբ որոշել է 13 մլրդ դոլար հատկացնել ՆԱՏՕ-ի գործողությունների ֆինանսավորման եւ ԱՄՆ-ի ռազմական ներուժի ամրապնդման համար: Այժմ Հարավսլավիայում ՆԱՏՕ-ի գործողություններին մասնակցում է ամերիկյան 639 օդանավ: Միաժամանակ ԱՄՆ պաշտպանության նախարար Քոհենը կարգադրել է Եվրոպա ուղարկել եւս 176 ամերիկյան ռազմական ինքնաթիռներ, որոնք պետք է մասնակցեն Հարավսլավիայի դեմ ՆԱՏՕ-ի գործողությանը:

Թուրքիան չընդունվեց ՄԱԿ-ի մարդու իրավունքների հանձնախմբի մեջ

ԵՐԵՎԱՆ, 6 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Գերմանիան պահպանեց իր տեղը ՄԱԿ-ի մարդու իրավունքների հանձնախմբում, որ ստացել է 20 տարի առաջ: Թափուր 4 տեղերի համար մայիսի 5-ի քվեարկությամբ Գերմանիայի մանդատը երկարաձգվեց եւս 3 տարով, մերժվեց Թուրքիայի թեկնածությունը, իսկ մնացած 3 տեղերում ընտրվեցին Իտալիան, Իսպանիան ու Պորտուգալիան: Հանձնախմբին անդամակցում են 54 երկրներ:

ՀԱՂԹԱՆԱԿԻ ՕՐ

Շուշին Մայիսի 9-ին նոր իմաստ ու խորհուրդ հաղորդեց

ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի շնորհավորական ուղերձը

Սիրելի հայրենակիցներ,

շնորհավորում եմ ձեզ Հաղթանակի եւ խաղաղության տոնի առթիվ: 1945 թվականի մայիսի 9-ին ֆաշիզմի պարտությամբ եւ Խորհրդային բանակի հաղթանակի շնորհիվ աշխարհի շատ ժողովուրդների հետ միասին հայ ժողովուրդը ձեռք բերեց խաղաղ աշխատանքով իր երկիրը շենացնելու եւ զարգացնելու պատմական հնարավորություն:

Երկրորդ աշխարհամարտի ընթացքում մեր ժողովրդի հարյուր հազարավոր զավակներ իրենց հերոսական ու ծանրակշիռ նվիրումը բերեցին ընդհանուր հաղթանակի նժարին: Փորձության ծանր տարիներին հայ զինվորները, սպաներն ու զորավարները փառքով պսակեցին իրենց եւ իրենց ծնող ժողովրդի անունը:

Նաեւ տասնյակ հազարավոր սփյուռքահայեր դաշնակիցների բանակների կազմում, Դիմադրության ու պարտիզանական շարժումների մեջ իրենց զինվորական, ազգային ու քաղաքական պարտքը կատարեցին մոտեցնելով խաղաղության բաղձալի օրը:

1992 թվականին մեր ժողովրդի գիտակցության մեջ մայիսի 9-ը նոր իմաստ ու խորհուրդ ստացավ: Շուշիի ազատագրումով (հաղթանակով) հայ ժողովուրդն արտահայտեց սեփական տանը խաղաղ ապրելու եւ ազատ զարգանալու իր անկոտրում կամքը եւ հստակ ցույց տվեց, որ այլեւս չի հանդուրժելու իր ազգային եւ մարդկային իրավունքների որեւէ ոտնահարում:

Սիրելի հայրենակիցներ,

պատերազմի հարգարժան վետերաններ,

առանձնահատուկ ակնածանքով ու երախտագիտությամբ կրկին շնորհավորում եմ ձեզ գարնանային այս պայծառ տոնի կապակցությամբ: Մեզ համար թանկ է եւ նվիրական մեր հայրերի ու պապերի սխրանքը: Մաղթում եմ ձեզ առողջություն, երջանկություն, խաղաղ երկինք եւ խաղաղ աշխատանք հանուն այնքան ավերներ տեսած մեր երկրի բարգավաճման ու հզորացման:

Երվանդ Քոչարի անծանոթ գործերի առաջին ցուցադրումը Թեքեյան կենտրոնում

ՀՌԱԿ-ը նշում է մեծ արվեստագետի 100-ամյակը

1997 թ. Յունեսկոյի փարիզյան գագաթաժողովում որոշում ընդունվեց 1999-ին նշել Երվանդ Քոչարի 100-ամյա հոբելյանը եւ մեծ գեղագետի անունն ընդգրկել նշանավոր անձանց ցուցակում:

Տեղյակ լինելով երկտարյա հնություն ունեցող այս որոշմանը եւ երախտագիտության ու մեծարանքի տուրք մատուցելով արվեստագետին (վանցի Երվանդ Քոչարն էր, որ 1928-ին ստեղծեց ՌԱԿ զինանշանը՝ խորհրդանիշ մի գործ), Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցությունը Թեքեյան կենտրոնում կազմակերպել է Քոչարի ստեղծագործությունների հնգօրյա ցուցահանդես, որ ներառում է նրա առաջին անգամ ցուցադրվող գեղանկարչական եւ գրաֆիկական աշխատանքները՝ մեծամասամբ բերված անհատական հավաքածուներից: Միջոցառումը կազմակերպվել էր Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միության Կենտրոնական վարչության եւ «Գոռ» պատկերասրահի հետ համատեղ:

Դասական երաժշտության, արվեստասեր հասարակայնության եւ լրագրողների ստեղծած աշխույժ ու բարձրաշխարհիկ մթնոլորտում կայացավ ցուցահանդեսի բացումը: Երվանդ Քոչարի դերն ու նշանակությունը հայ եւ համաշխարհային արվեստում, ինչպես նաեւ կուսակցության պատմության էջերում ներկայացրեց ՀՌԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը: Ցուցահանդեսի կազմակերպիչներին ուղղված շնորհակալական խոսքով հանդես եկավ մեծ արվեստագետի դուստրը՝ Երվանդ Քոչարի տուն-թանգարանի տնօրեն տկն Լալա Քոչարը՝ նշելով, որ այս նախաձեռնությունը Քոչարների ընտանիքի համար հաճելի անակնկալ էր եւ շնորհավորեց հայ արվեստասեր հասարակայնությանը այս իրադարձության առթիվ: Ներկա էր նաեւ Երեւանի քաղաքապետ Սուրեն Աբրահամյանը, որը նրբակիրթ հաճոյախոսություն ուղղեց Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցությանը՝ քաղաքակիրթ քարոզարշավ եւ բարձրաճաշակ մշակութային միջոցառումներ կազմակերպելու ընդունակության համար: Եվ ինքն էլ հայտարարեց ցուցահանդեսի բացումը եւ կտրեց մուտքի ժապավենը:

Տես ♦ էջ 2

Մինչ ՆԱՏՕ-ն շարունակում է ռմբակոծումները, Մեծ 8-յակը կարգավորման ծրագիր է առաջարկում

Երեկ ՆԱՏՕ-ի օդային եւ հրթիռային ուժերը շարունակեցին Հարավսլավիայի ռմբակոծումները, չնայած Մեծ 8-յակի երկրների արտգործնախարարները Բոննում նախորդ օրը խաղաղ կարգավորման ծրագիր էին մշակել: Անընդմեջ օդային հարվածներ կրեցին Սերբիայի հարավում Նիշ քաղաքի օդակայանն ու արդյունաբերական գոտին: Հարվածների ենթարկվեց նաեւ Սերբիայի 2-րդ քաղաքը՝ Նովի Սադը: Ավերվեց Դանուբի երկաթուղային կամուրջը Ռումինիայի հետ սահմանային գոտում:

Մինչ այդ, ինչպես տեղեկացանք Ֆրանսիայի արտգործնախարարության հաղորդագրությունից, Մեծ 8-յակի երկրների արտգործնախարարների ժողովը Կոսովոյի խնդրի խաղաղ կարգավորման համար ընդունել է 7 կետանոց հետեւյալ ծրագիրը՝

1) Անմիջական եւ իրողական դադարեցում բռնությունների ու ճնշումների, 2) Կոսովոյից ռազմական ուժերի եւ ոստիկանության դուրսբերում, 3) Կոսովոյում ՄԱԿ-ի կողմից որդեգրված եւ հովանավորված միջազգային քաղաքացիական եւ անվտանգության ազդու ներկայության ապահովում, 4) ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի որոշմամբ Կոսովոյում ժամանակավոր ադմինիստրացիայի ստեղծում ողջ ազգաբնակչության նորմալ կյանքի ապահովման եւ խաղաղության հաստատման համար, 5) վերադարձի ազատություն եւ ապահովություն բոլոր փախստականներին, մարդասիրական օգնության կազմակերպությունների ազատ գործունեություն, 6) հաշվի առնելով Ռամբույեի համաձայնության ու Հարավսլավիայի եւ ուրիշ երկրների տարածքային ամբողջականության սկզբունքները, Կոսովոյում իրական ինքնավարության ստեղծման նպատակով քաղաքական պրոցեսի սկսում, 7) տարածաշրջանի տնտեսական զարգացման եւ կայունության նկատմամբ համաշխարհային մոտեցում:

Այս կետերից կարելի է ենթադրել, որ ՄԱԿ-ին եւ նրա Անվտանգության խորհրդին վերադարձվում է հարցի տնօրինման որոշակի լիազորություն:

Ավելացնենք, որ նախարարները որոշել են համաձայնության մասին պաշտոնապես տեղյակ պահել Չինաստանին:

ԵՐԵՎԱՆ

Արմենտելում նոր գործադիր տնօրեն

Ն. Ոսկերիչյանին փոխարինեց Կիրիակոս Խրիստոդուլիդիսը

Արմենտելի գործադիր տնօրեն Նազարեթ Ոսկերիչյանի փոփոխության մասին լուրերը շրջում էին դեռեւս անցած տարվանից: Կարծիքներ կային, որ Արմենտելի սեփականատեր OTE ընկերությունը ուղեգծում է նոր մարտավարություն՝ հայազգի ղեկավար աշխատողների փոխարեն իրենց հայրենակիցներին ներգրավել Արմենտելի տնօրենների խորհրդում: Մայիսի 6-ին Արմենտել ՀՁ նոր գործադիր գլխավոր տնօրեն է նշանակվել Կիրիակոս Խրիստոդուլիդիսը: Այս որոշումը հաստատվել է Արմենտելի տնօրենների խորհրդում, որը տեղի ունեցավ երեկ: Կիրիակոս Խրիստոդուլիդիսը մինչ այս աշխատել է Կիպրոսի հեռահաղորդակցության CYTA ընկերությունում իբրեւ գլխավոր տնօրենի տեղակալ: Նախկին տնօրեն Ն. Ոսկերիչյանին տրվել է Արմենտելի գործադիր գլխավոր տնօրենի հատուկ խորհրդականի կարգավիճակ: Հիշեցնենք, որ երբ հույները վերցրին Արմենտելի ղեկը, տնօրեն նշանակվեց Գարեգին Մովսիսյանը, իսկ մեկ տարի առաջ նրան փոխարինեց Ն. Ոսկերիչյանը:

Արմենտելի ղեկավարությունը համոզված է, որ Կ. Խրիստոդուլիդիսը իր 28-ամյա հեռահաղորդակցության ոլորտում աշխատելու փորձի շնորհիվ առավել կզարգացնի Հայաստանի հեռահաղորդակցման համակարգը համաշխարհային պահանջներին համապատասխան:

Ն. Գ.

digitised by A.R.A.R.@

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Հանգիստ ուժի կուսակցությունը

«Մեզ կաջակցի այն խավը, որն այս գաղափարախոսությունն է նախընտրում», վաճառականների միության անդամների հետ հանդիպման ընթացքում նշեց ՀՌԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը:

Քանի որ վաճառականները երկրի տնտեսական կյանքին անմիջականորեն առնչվող մարդիկ են, իսկ ՀՌԱԿ ծրագիրն ու գաղափարախոսությունը տնտեսական բարեփոխումներն է հիմք ընդունում, կողմերի միջեւ հարց ու պատասխանները վերածվեցին աշխույժ բանավեճի: Պատասխանելով «Միասնություն» դաշինքի վերաբերյալ ատենապետի գնահատականն ակնկալող հարցին պրն Միրզախանյանը նախ ողջունեց դաշինքի ստեղծման փաստը, ապա պարզաբանեց, որ «Միասնությունը» ներկայիս քաղաքական դաշտն ու հասարակության ուշադրությունը հանգեցրեց իրատեսական, հավասարակշիռ վիճակի: Այնուհետեւ վերապահումով արտահայտվեց այն դաշինքների մասին, որոնք միավորվում են գաղափարական որեւէ ընդհանրություն չունենալով:

«Ինչպիսի ընտրություններ են սպասվում, որքանով ազատ ու թափանցիկ կլինեն», հարցերին ատենապետը պատասխանեց, որ ժողովուրդն այս նախընտրական եւ ընտրական գործընթացները թյուրիմացաբար համեմատում է նախագահական ընտրություններից մնացած տպավորությունների պատկերի հետ 95-ի պատգամավորական ընտրությունների համեմատությամբ դատելու փոխարեն: «Սխալ է, նախորդ ընտրությունների պատկերը տեսադաշտում ունենալով, սպասել եվրոպական մակարդակի ընթացք», իրատեսորեն եզրափակեց ատենապետը:

Արցախի հիմնահարցի կապակցությամբ մեկ անգամ եւս նշեց, որ կուսակցությունն ընդունել ու ընդունում է այդ տարածաշրջանի բնակչության պետականություն ունենալու իրավունքը: «Սա բոլոր կուսակցություններն էլ ընդունում են, շարունակեց պրն Միրզախանյանը, բայց միայն ՀՌԱԿ-ն է լրջորեն պնդում մի մոտեցում. առաջնայինն այժմ Արցախում քաղաքական եւ տնտեսական անվտանգ պայմանների ստեղծումն է, որ բնակչությունը չլքի իր հողը»:

ԱՆՈՒՇ ՔԱՐԱՅԱՆ

Հայաստան-Իսրայել երկխոսություն

Եկող շաբաթ տեղի կունենա Իսրայելի եւ Հայաստանի Հանրապետության հարաբերությունների ամբողջ պատմության մեջ առաջին քաղաքական երկխոսությունը: Եռօրյա այցով Երեւան կժամանի Իսրայելի ԱԳՆ բարձրաստիճան պատվիրակություն՝ Իսրայելի ԱԳՆ գլխավոր տնօրենի տեղակալ Շիմոն Շտայնի գլխավորությամբ: Նա միաժամանակ ղեկավարում է ԱՊՀ երկրների եւ Կենտրոնական ու Արեւելյան Եվրոպայի երկրների վարչությունները: Պատվիրակության կազմում կլինի ԱՊՀ երկրների բաժնի պետ Շմուել Մեիրը:

Պաշտոնական այլ հանդիպումների թվում նախատեսված է հանդիպում ՀՀ վարչապետ Արմեն Դարբինյանի եւ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի հետ: Կողմերը հիմնավորապես կքննարկեն երկրների երկկողմ հարաբերություններին առնչվող բոլոր հարցերը:

Առիթից օգտվելով՝ Հայաստանի եւ Վրաստանի հանրապետություններում Իսրայելի դեսպանատունն ընդունելություն կկազմակերպի Իսրայելի անկախության հռչակման հոբելյանական 51-ամյակի առթիվ: Ընդունելությունը տեղի կունենա մայիսի 13-ին «Արմենիա» հյուրանոցում, որտեղ կցուցադրվի նաեւ Իսրայելի միջազգային կոոպերացման «Մաշավ» ծրագիրը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՎ ՎՐԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ԻՍՐԱՅԵԼԻ ԴԵՍՊԱՆԱՏԱՆ ՄԱՄԼՈ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Թբիլիսի, 06.05.1999

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ

Գործարարները՝ տանի՞ք կառավարության համար

Հայաստանի արդյունաբերողների եւ գործարարների միությունը (ՀԱԳՄ) երեկ հանդիպում-ասուլիս էր նախաձեռնել՝ ներկայացնելու իր այն անդամներին, որոնք գործարարությունը խթանելու, արդյունաբերողների շահերը պաշտպանելու ընդունակ իրավական դաշտ ստեղծելու մտահոգությամբ մտել են «ընտրական բոհուբոհի մեջ» եւ, ինչպես հավաստեց ՀԱԳՄ նախագահ Արամ Վարդանյանը, հաղթելու մեծ շանսեր ունեն իրենց ընտրատարածքներում: Ակտիվ գործարարությունն օրինաստեղծ գործունեությամբ փոխարինելու պատրաստ գործարարներից վեցն առաջադրված են մեծամասնական ընտրակարգով. Խաչատուր Սուքիասյան, որը, գործընկերների եւ լրագրողների ակնկալիքներին հակառակ, այդպես էլ չժամանեց հանդիպմանը (փոխարենը որոշ ուշացումով ներկայացավ եւ հայ գործարարության ասպեսին իր աննահանջ աջակցությունը հայտնեց Երեւանի ֆոնդային բորսայի նախագահ Սեդրակ Սեդրակյանը), Արա Բաղեյան («Եվրոտեխնոլոջիստ» տնօրեն), Մանվել Ղազարյան («զրոյից վերակառուցել է Վեդու գինու գործարանը», ստեղծել գերմաֆուր ցորենի սորտի արտադրություն), Մանվել Ավետիսյան («Ռաֆայել» առեւտրաարտադրական ընկերության նախագահ), Գագիկ Խաչատրյան (Աշտարակի կիսահաղորդչային սարքերի գործարանի տնօրեն), Հարություն Փամբուկյան («Տրանսբանկ» ՓԲԸ-ի խորհրդի նախագահ, վերականգնել է Էջմիածնի եւ Լուսակերտի թռչնաբուծական կենտրոնները՝ ստեղծելով շուրջ 1000 աշխատատեղ եւ շուկային 30 տոկոսով ապահովելով տեղական արտադրանքով):

«Յուրայիններին» պաշտպանելով, ՀԱԳՄ-ն նաեւ պահանջներ է ներկայացնում նրանց, որ տնտեսական-[illegible] փաթեթների տեսքով, իբրեւ պատգամ, հանձնվեցին պատգամավորության թեկնածուներին՝ գործարարությունն օրենսդրորեն խթանելու գործունեություն ծավալելու պատվիրաններով: Բացի մեծամասնական ընտրակարգով առաջադրված թեկնածուներից, պատգամներ ստացան նաեւ համամասնական ընտրակարգով առաջադրված գործարարները, մասնավորապես «Գառնի» ԱՄ նախագահ Գ. Ենոքյանը («Օրինաց երկիր») եւ ՀՅԴ ներկայացուցիչ Թաթուլ Մանասերյանը:

Մայիսի 15-ին, ՀԱԳՄ-ն հրավիրում է իր երկրորդ համագումարը: 1996-ին ստեղծված «հախուռն խորհուրդը», որտեղ գործարարներից զատ ընդգրկված էին պետական պաշտոնյաներ, այսօր միավորում է երեւելի գործարարներին: Ստեղծված է հանձնաժողով, որը 20 լավագույն գործարարներին կշնորհի ոսկե մեդալներ եւ դիպլոմներ:

Ընտրություններին չի մասնակցում, բայց օրենսդիր մարմինը գործարար աշխարհի ներկայացուցիչներով ամրապնդված տեսնելու մեծ ցանկություն ունի Սեդրակ Սեդրակյանը, որի կարծիքով բիզնեսմենն ուղղակի պարտավոր է մուտք գործել խորհրդարան՝ սեփականաշնորհման օրենքի նման անտաղանդ, երկրի համար կործանարար օրինագծերի ընդունումը կանխելու, գործարարների շահերը պաշտպանելու համար: «Կառավարությունը պետք է հասկանա, որ ոչ թե ինքը՝ բիզնեսմենի, այլ բիզնեսմենը կառավարության տանիքը պետք է լինի: Ես, որպես ընտրող, ամեն ինչ անելու եմ, որպեսզի իմ ընտրատարածքում հաղթի բիզնեսմենը», ասաց նա (իր տանտերկուսերորդ) ընտրատարածքում առաջադրված Խաչատուր Սուքիասյանին նախորդ երկու խորհրդարանական ընտրություններում իր շահած 1200 ձայներն ի սպաս դնելու պատրաստակամություն հայտնելով:

Գործարարությունն օրինաստեղծ գործունեությամբ փոխարինելու նպատակահարմարության վերաբերյալ «Ազգի» հարցին պատասխանելով, գործարար աշխարհի շահերի պաշտպանությանը հավասարմագրված «բազմափորձ բիզնեսմենները» (պրն Վարդանյանի բնորոշումն է) հավաստեցին, որ իրենց օբյեկտներում օպերատիվ մարմինների աշխատանքը կարգավորված, կառավարումը՝ ճիշտ ռելսերի վրա է, եւ իրենց բացակայությունից գործը չի տուժի: Այս պահին, նրանց համոզմամբ, առավել կարեւոր է գործարարության համար նպաստավոր օրենսդրական դաշտի ապահովումը՝ որպես ձեռնարկատիրությունը, իսկ վերջին հաշվով, հանրային բարեկեցությունը բարելավելու երաշխիք: Ասուլիսից հետո շամպայնի շշեր բացվեցին (Վեդու գինու գործարանի արտադրանքը) ոչ թե հաղթանակը կանխավ տոնելու, այլ երկու տարի առաջ Մանվել Ղազարյանի ջանքերով թողարկված խմիչքի ուշացած շնորհանդեսը նշելու կարգով:

ԱՆԱԻԴ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԱՍՈՒԼԻՍ

Կարմիր խաչի աջակցությամբ 1993-99 թթ. ազատվել են 550 արգելափակվածներ

ԵՐԵՎԱՆ, 7 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ղարաբաղյան հակամարտության կողմերի իշխանությունները 1993-99 թթ. Կարմիր խաչի Միջազգային կոմիտեի (ԿԽՄԿ) Բաքվի, Ստեփանակերտի եւ Երեւանի պատվիրակներին են փոխանցել 550 արգելափակվածների: Ըստ ԿԽՄԿ հայաստանյան պատվիրակության 1999 թ. հունվար-ապրիլ ամիսների ամփոփագրի, հակամարտության բոլոր երեք կողմերի արգելափակված անձանցից ԿԽՄԿ աջակցությամբ ազատվել են 1993-95 թ. 401, 1998 թ. 5 եւ 1999 թ. 8 մարդ:

Կարմիր խաչի եւ Կարմիր մահիկի միջազգային օրվա մայիսի 8-ի նախօրյակին հրավիրված մամուլի ասուլիսում ԿԽՄԿ հայաստանյան պատվիրակության ղեկավար Էլիզաբեթ Թվինկը նշեց, որ, ըստ ԿԽՄԿ ցուցակների, ներկայումս Հայաստանում, Ադրբեջանում եւ Ղարաբաղում պահվող պատանդների թիվը 20-ից պակաս է: Տիկին Թվինկը մտահոգություն հայտնեց նաեւ հազարավոր անհետ կորածների փաստի կապակցությամբ:

Իրենց աշխատանքի արդյունքները ամփոփեցին նաեւ Կարմիր խաչի եւ Կարմիր մահիկի ընկերությունների միջազգային ֆեդերացիայի եւ Հայկական Կարմիր խաչի ընկերության ներկայացուցիչները: Մասնավորապես, Կարմիր խաչի եւ Կարմիր մահիկի պատվիրակ Քելվին Յեհրբարթը հայտնեց, որ 1988 թ.-ից մինչ օրս ֆեդերացիան Հայաստանում իրականացրել է 260 մլն դոլարի ծրագիր: Նշվեց, որ անցած տարվանից Հայկական Կարմիր խաչի ընկերության հետ փորձ է արվում անցում կատարել զարգացման եւ վերականգնման ծրագրերին:

Հայկական Կարմիր խաչի ընկերության նախագահ Մեոս Սարգսյանը բնական համարեց, որ մի օր ավարտվելու է մարդասիրական ծրագրերի իրականացումը, եւ «արտասահմանցի ֆեռինները» հեռանալու են Հայաստանից: Այսպես, արդեն իսկ այս տարի Ֆեդերացիայի կողմից նախատեսվում է իրականացնել շատ չնչին օգնության ծրագիր՝ 14 հազար ծանրոցների բաժանում: Լավագույն դեպքում նույնպիսի ծավալի օգնություն կիրականացվի նաեւ հաջորդ տարի: Պրն Սարգսյանը նշեց, որ նախատեսվում է մինչեւ 2002-2003 թթ. ընկած ժամանակահատվածում իրականացնել աղետներին նախապատրաստվելու ծրագիր, առաջնային բուժօգնության ծրագիր 2-4 տարվա տեւողությամբ եւ այլն:

Պրն Սարգսյանը տարակուսանք հայտնեց այն փաստի առնչությամբ, որ առայսօր Ազգային ժողովի կողմից չի ընդունվել «Հայկական Կարմիր խաչի ընկերության մասին» օրենքը, միաժամանակ նշելով, որ կառավարության հետ պահպանվել են լոյալ հարաբերություններ, եւ վերջինիս կողմից երբեք չի ոտնահարվել ընկերության անկախ գործելու իրավունքը:

ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍ

Երվանդ Քոչարի անծանոթ գործերի առաջին ցուցադրումը Թեքեյան կենտրոնում

Սկիզբը էջ 1

Միջոցառման կապակցությամբ կարծիք հայտնեց ՌԱԿ Կենտրոնական վարչության անդամ պրն Վարդան Ուզունյանը, որը կարեւորեց կուսակցության մշտական հետաքրքրությունը մշակութային կյանքի հանդեպ: «Այս միջոցառումը, ավելի քան խոսքերը, բնութագրում է ՌԱԿ գաղափարախոսությունը», ասաց նա:

Գործընկերոջ տպավորություններն իմանալու ցանկությամբ դիմեցինք նկարիչ Սամվել Ավրությանին: Վերջինս շեշտեց, որ թեեւ Քոչարն իր հայրենիքում էլ մեծապես գնահատված է, սակայն չմոռանանք՝ նա Հայաստան եկավ արդեն որպես կայացած արվեստագետ եւ, այնուամենայնիվ, իրականում ըստ արժանվույն գնահատված է արտասահմանում: Իսկ մենք հայերս, դեռեւս շատ ու շատ ճանապարհներ պիտի անցնենք նրան բացահայտելու եւ հասկանալու: «Մենք այսօր նորովի հայտնաբերեցինք Քոչարին», ասաց նկարիչը: Նա խոստովանեց նաեւ, որ ուսանել է մեծ վարպետի մոտ եւ ազդվել նրա արվեստից, արվեստ, որը ծնվել է Մատիսի, Պիկասոյի եւ այլոց հետ Քոչարի անմիջական շփումից:

Երվանդ Քոչարը 1923-36 թթ. Փարիզում մտերիմ է եղել ՌԱԿ ղեկավար Վահան Թեքեյանի եւ Արշակ Չոպանյանի հետ ու նկարել է նրանց:

Ցուցահանդեսում ներկայացված էր նաեւ Վ. Թեքեյանի ջրաներկով արված կտավը: Երվանդ Քոչարին միշտ հետաքրքրել է շարժումը, որն էլ նրան ստիպեց ստեղծել մի ստեղծագործություն տարածական նկարչություն քանդակի եւ գեղանկարչության մեջ, դա միայն հանճարներին էր բնորոշ. ահա այսպես էին բնութագրում Քոչար արվեստագետին ներկա արվեստագետները: Գրող Աղասի Այվազյանը նշեց. «Եր. Քոչարն իմ ամենասիրած արվեստագետն է, եւ նրա ցուցահանդեսը մեծ հաճույք պատճառեց. նաեւ Երեւանի կենտրոնում կառուցված Թեքեյան կենտրոնի շենքը, որը շատ գնահատելի է: Ցուցադրելով եվրոպական մակարդակի նկարիչ Երվանդ Քոչարի գործերը, մենք պետք է դուրս գանք մեր գավառային անմտությունից, պիտի ձերբազատվենք, այսօր դանդաղ ընթացքը սկսվել է Հայաստանում, նոր սերունդը շատ հուսադրող է, եւ ինձ թվում է՝ լավ ապագա կունենանք: Ողջունում եմ կազմակերպիչներին նման կարեւոր ձեռնարկի համար»:

Որպես վերջաբան պետք է նշել, որ Եր. Քոչարի գործերի ցուցահանդեսը բաց կլինի մինչեւ մայիսի 12-ը, ժամը 11-17-ը, Թեքեյան կենտրոնում:

ԱՆՈՒՇ ՔԱՐԱՅԱՆ
ՄԱՐԻՆԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ը տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 529353, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՀԱԿՈԲՅԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրեն
ՀՐԱՅՐ ԶՈՐՅԱՆ /հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն /562941
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածք «Ազգ» թերթի
Հղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԸՆԹԱՑԻԿ

ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Լրացավ կառավարության ծրագրի ներկայացման մեկ տարին

Ինչպես Ուլիսն իր Նավզիկեին, Հայաստանը չստացավ տնտեսական աճ

Ուղիղ մեկ տարի առաջ վարչապետ Արմեն Դարբինյանն Ազգային ժողովին ներկայացրեց զարգացման իր տնտեսական ծրագիրը: Այն ժամանակ ծրագիրը հոռետեսները չողջունեցին, շատերը ոչ առանց հիմքերի փաստեցին, որ այդ ծրագիրը չափազանց ընդհանրական է, ի մասնավորի արդյունաբերության ոլորտում նշված չէին այն ճյուղերը, դեպի ուր պետք է ուղղվեին արտաքին եւ ներքին ներդրումները եւ որոնց զարգացումը կարող էր Հայաստանը վերադարձնել արդյունաբերական երկրի կարգավիճակին: Միակ արդյունաբերական ոլորտը, որը շեշտադրված էր այս կառավարության ծրագրում լեռնամետալուրգիան էր: Կառավարության ծրագիրն ընդունվեց ի գիտություն, վարչապետը խոստացավ որոշակիացումներ կատարել առանձին ծրագրերի եւ հատկապես բյուջեի միջոցով, որը տնտեսության ուղեգծի «Հայր մերն է»: Հայաստանն, ըստ ընդունված պատկերացումների, շարժվում է ազատական բարեփոխումների անվերջ ընթացքով:

«Ազգն» արդեն ընդհանուր ցուցանիշներով անդրադարձել է 98 թ. բյուջեի կատարողականին, ինչպես նաեւ 99 թ. առաջին եռամսյակի տնտեսական արդյունքներին: Ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարար Էդվարդ Սանդոյանը եւ վիճակագրության նախարարությունը տեղեկանքների տեսքով արդեն ամբողջացրել են մեր տնտեսության ձեռքբերումներն ու անհաջողությունները: Երբ Չարենցի հանրահայտ «Նավզիկեի» հերոսը գունեղ պատկերներով ներկայացնում էր Ուլիսի որոնումներն ու պարտությունները «կարոտների կարմիր ավազի մեջ» հանուն Նավզիկեի, ապա արդեն տասը տարի է, Հայաստանի Հանրապետությունը, գտնվելով անցումային տեսության բազմաչարչար կարգավիճակում, որոնում է դեպի կայուն տնտեսական աճ տանող ուղին՝ թե մակրոտնտեսության, թե միկրոտնտեսության տիրույթում: Բայց Ուլիսն այդպես էլ չգտավ իր Նավզիկեին, իսկ Հայաստանն առայժմ՝ տնտեսական առաջընթացի արահետը:

Հայաստանի գրեթե բոլոր վարչապետները հրաժարականներից կամ պաշտոնափոխությունից հետո իրենց անցած ուղին նկարագրել են վարդագույն, իսկ դժվարությունները անպայմանորեն շաղկապել արտաքին գործոնների հետ: Քաջածանոթ ասացվածքը պնդում է, որ վատ պարողին միշտ էլ խանգարում է... անհարթ հատակը: 1998 թ. օգոստոսին ռուսաստանյան ֆինանսատնտեսական ճգնաժամն իրոք էական ազդեցություն գործեց մեր տնտեսության վրա բացասական առումով: Ոչ միայն հայաստանյան ձեռնարկությունները զրկվեցին Ռուսաստանի շուկայից, այլեւ մեր քաղաքացիները Ռուսաստանից ստացվող դրամական գումարներից: Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի վկայակոչմամբ դրսից դեպի Հայաստան ներհոսող նման գումարների կորուստը հավասար է 30-50 մլն դոլարի:

Ինքնախաբեությո՞ւն, թե՞ հաշվարկային սխալ

Հայաստանում մակրոտնտեսական իրավիճակը գրեթե բոլորը, անգամ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունները ԱՄՀ-ն եւ ՀԲ-ն, դրական գնահատեցին: Բայց 99 թ.-ի առաջին եռամսյակի ընթացքում ՀՀ տնտեսությունը նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատությամբ առանձնանում է առավել ցածր տնտեսական աճով: Համախառն ներքին արդյունքը (ՀՆԱ) կազմել է 122,7 մլրդ դրամ: Առաջին եռամսյակի տնտեսական աճի ցուցանիշը 1,8 տոկոսային կետով զիջում է 98 թ. առաջին եռամսյակի ՀՆԱ հավելաճը: Ընդ որում, ՀՆԱ-ի այս բավական համեստ շուրջ 4 տոկոսանոց աճը հիմնականում ձեռք է բերվել ի հաշիվ գյուղատնտեսության համախառն արտադրանքն աճել է 2,8 տոկոսով, իսկ կապիտալ շինարարության ծավալը 54,7 տոկոսով: **«Ազգն»** արդեն անդրադարձել է այն տարակարծություններին, որ կան մասնագետների շրջանում կապիտալ շինարարության նման ազդեցիկ աճի առումով: Հայաստանը ցեմենտ չի ներմուծում, այլ միայն արտահանում է, գրեթե նույնը վերաբերում է հիմնական շինանյութերին՝ քար, ավազ... ուստի բավական տարօրինակ է ցեմենտի արտադրության մոտ 5 տոկոսանոց աճի պայմաններում ունենալ կապիտալ շինարարության 55 տոկոսանոց աճ: Միջազգային փորձագետները պնդում են, որ ՀՆԱ-ի աճի պայմանավորումը գյուղատնտեսության եւ կապիտալ շինարարության ոլորտներով, հիմնականում բնորոշ է տնտեսական լճացման մեջ հայտնված երկրներին: Դրան զուգորդվում է նաեւ երկրորդ վտանգավոր հանգամանքը, որ Հայաստանում ՀՆԱ-ի հավելաճի 72 տոկոսը ապահովվում է հարկային մուտքերի աճի հաշվին: Փաստացի, տնտեսական աճ մենք չենք կարողանում ապահովել, ի հետեւանս նախագահի եւ կառավարության ծրագրերում խոստացված աշխատատեղերը չեն բացվում, բնակչության եկամուտները նվազում են, ինչը կարող է հանգեցնել արտագաղթի նոր ալիքի: Ի դեպ, այդ ալիքի նախանշանները կան, որովհետեւ բնակարանային շուկայում դարձյալ գների անկում է:

Ո՞րն օտարերկրյա ներդրում է եղել

Ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարար Էդվարդ Սանդոյանն ուշագրավ տվյալներ ներկայացրեց Հայաստանում տնտեսական աճ ապահովելու անհրաժեշտ եւ բավարար գումարի վերաբերյալ 40 մլրդ դոլար, ընդսմին, այդ 40 մլրդ դոլարը կապահովի արտադրության եւ հիմնական միջոցների աշխատունակությունը, այսինքն 40 մլրդ դոլարով մենք կապահովենք նոր տեխնոլոգիաների ներմուծումը, արտադրական վերազինումը: Նման գումարներն օդում չեն ճախրում, դրանց ձեռքբերման միակ հնարավոր ուղին արտաքին ներդրումների ներգրավումն է: 98 թ. կտրվածքով վիճակագրական տվյալները պնդում են, որ եղել է օտարերկրյա ներդրումների ավելի քան քառակի աճ 229-240,9 մլն ԱՄՆ դոլար (տատանումն ըստ տարբեր աղբյուրների): Հայաստանում նման ծավալի ներդրումները պետք է, որ ազդեցություն գործեին առանձին ձեռնարկությունների կամ տնտեսության առանձին ոլորտների վրա, սակայն այս 240,9 մլն դոլարի ներդրումները կարծես չեն առարկայանում աշխատատեղերի եւ վերագործարկվող ձեռնարկությունների տեսքով: Մեր հաշվարկները հանգեցնում են շատ ավելի փոքր թվերի, այսպես, Արմենտելը 14 մլն դոլար, Կոնյակի գործարանը 8 մլն, «Գրանդ տոբակոն» 5,5, «Կոտայքը» 15, FDM-ը 20 մլն դոլար: Ցանկալի կլիներ, որ հիշյալ 240,9 մլն ԱՄՆ դոլարի ներդրումները կառավարությունը ներկայացներ բացված տեսքով, եւ այդ դեպքում հասկանալի կլիներ ո՞ւր եւ հանուն ինչի՞ են դրանք ներդրվել: Իսկ բացահայտն ու ակներեւն այն է, որ Հայաստանում 99 թ. առաջին եռամսյակում արդյունաբերական անկումը կազմել է 4,4 տոկոս, նվազել են նաեւ համախառն արտաքին ակտիվները, որոնք մակրոտնտեսական կայունության հիմքն են: Երբ 99 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ այդ ակտիվները 336,5 մլն դոլար էին, ապա 31.03.99 թ.-ի դրությամբ դրանք նվազել են 6,9 տոկոսով՝ դառնալով 313,4 մլն դոլար: Այսպիսով՝ դրամի կայունությունը եւս կարող է վտանգվել: Արտահանման ծավալը 99 թ. հունվար-մարտին, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ, նվազել է 9,1 տոկոսով: Ներմուծման ծավալը եւս կրճատվել է 10,1 տոկոսով: 99 թ. առաջին եռամսյակում արտաքին առեւտրի ապրանքաշրջանառության ծավալը եղել է 233,3 մլն դոլար՝ նվազելով նախորդ տարվա համեմատ 9,5 տոկոսով:

Տնտեսական ուղեգծի վերանայման անհրաժեշտությունը դառնում է անվերապահ:

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

ՎԵՐԱԴԱՐՁ

Վանո Սիրադեղյանն ազատ արձակվեց երկու անձանց երաշխավորությամբ

Մայիսի 7-ին, ժամը 13:30-ի սահմաններում ազգային անվտանգության մեկուսարանից ազատ արձակվեց Վանո Սիրադեղյանը՝ նախապես հայտարարված ժամը 16-ի փոխարեն: Ձերբակալման ստույգ ժամկետը՝ 96 ժամը լրանում էր 15:30-ի սահմաններում, սակայն, ինչպես «Նոյյան տապանի» թղթակցին տեղեկացրել է Վ. Սիրադեղյանի փաստաբան Ռուբեն Ռշտունին, ազատ արձակման վերաբերյալ որոշումն իր պաշտպանյալին էր հանձնվել օրենքով սահմանված ժամկետը լրանալուց երկու ժամ առաջ: Փաստաբանը տեղեկացրել է նաեւ, որ Վ. Սիրադեղյանն անցնող չորս օրերի ընթացքում հրաժարվել է ցուցմունքներ տալ առողջական ոչ բավարար վիճակի պատճառով:

Պատգամավորին ազատ արձակելուց հետո ՀՀ գլխավոր դատախազությունը հրապարակեց մի հայտարարություն, որը Վ. Սիրադեղյանին արգելանքից ազատելու որոշումը բացատրում է նրանով, որ ՀՀ Ազգային ժողովը բոլորիս հայտնի որոշումով մերժել է Վանո Սիրադեղյանին կալանավորելու վերաբերյալ ՀՀ գլխավոր դատախազի միջնորդությունը, ուստի նախաքննող մարմնի կողմից Սիրադեղյանի նկատմամբ որպես խափանման միջոց անձնական երաշխավորությունը կիրառելու մասին որոշում է կայացվել: «Մեղադրյալ Վանո Սիրադեղյանի պատշաճ վարքագիծը, քրեական գործը քննող մարմնի կանչով նրա ներկայանալը եւ այլ դատավարական պարտականություններ կատարելը երաշխավորել են Երեւանի Կենտրոն համայնքի ղեկավար Արամ Զուրաբյանը եւ ՀՀՇ վարչության բաժնի վարիչ Արթուր Բաղդասարյանը, որոնք ծանոթացել են մեղադրանքի բովանդակությանը եւ մուծել են օրենքով նախատեսված գումարը՝ որպես գրավ»:

Երեկ առավոտյան, կանխապես տեղեկանալով Վանո Սիրադեղյանին ազատ արձակելու մասին լուրը, Սախարովի հիմնադրամի ղեկավարներից Աղասի Արշակյանի նախաձեռնությամբ հիմնադրամում էին հավաքվել լրագրողներ եւ պատգամավորին մեղսագրվող հանցագործությունների հետեւանքով տուժածների հարազատները: Ներկաների թվում էին Աշտարակի շրջգործկոմի նախկին նախագահ Հովհաննես Սուքիասյանի, նրա ծառայողական մեքենայի վարորդ Վարուժան Աբրահամյանի, Համբարձում Ղանդիլյանի եւ նրա ուղեկից ժորա Իսահակյանի, Կարեն Ռաֆայելյանի եւ մյուսների հարազատները, նաեւ անձնապես տուժածներ Դմիտրի Աշբաբյանը եւ այլք: Նրանք իրենց վրդովմունքն էին հայտնում սպասվելիք որոշման կապակցությամբ եւ կոչ արեցին լրագրողներին ու իրավապաշտպան կազմակերպություններին՝ սատար լինել իրենց՝ Վ. Սիրադեղյանին պատժելու հարցում:

Բողոքի ալիքն այնուհետեւ տեղափոխվեց ՀՀ դատախազություն եւ վերը հիշատակված հայտարարությունից տեղեկացանք, որ ՀՀ գլխավոր դատախազ Աղվան Հովսեփյանն ընդունել է նրանց եւ բացատրել, որ Վանո Սիրադեղյանին ազատ արձակելու որոշումը կայացնելիս «նախաքննական մարմինը առաջնորդվել է երկրում գործող օրենքներով, որոնց պահպանմամբ էլ իրականացվել են ինչպես Վանո Սիրադեղյանի ձերբակալումը, այնպես էլ արգելանքից ազատումը»:

ՄԱՐՈ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ԸՆՏՐԱՐՇԱՎ

«Միասնություն» դաշինքի այցը Գորիս

Երեկ, մայիսի 6-ին, ժամը 20-ին քաղաքի հյուսիս-արեւելյան մուտքի մոտ գորիսեցիները մեծ շուքով, ավանդական աղ ու հացով դիմավորեցին «Միասնություն» դաշինքի ղեկավարներին, նրանց ուղեկցող անձանց: Չնայած ցուրտ ու մառախլապատ եղանակին, քաղաքի կենտրոնական՝ Անկախության հրապարակում հոծ բազմություն էր հավաքվել: Կ. Դեմիրճյանի ելույթում շեշտադրվեցին անկախ Հայաստանի կայացման ու ամրապնդման գործում յուրաքանչյուրի մասնակցությունը, յուրաքանչյուրիս հողի արդյունավետ մշակության համար պետական աջակցության ապահովումը, երկրի ներքին ու արտաքին կայունության հաստատման երաշխիքների ստեղծումը եւ, իհարկե, ազատ ու հայրենանպաստ ընտրությունը: Վ. Սարգսյանը, որն անվարան շեշտեց իր «լավ նախարար» եւ Դեմիրճյանի «վաստակաշատ ու հմուտ արդյունաբերող» լինելը, ընդգծեց «Միասնության» անհրաժեշտությունը՝ երկրի զարգացման անցնցում ընթացքի ապահովման, ժողովրդավարության անշրջելիության երաշխավորման, իրական պետության կայացման գործում: «Միասնություն» դաշինքի ժողովրդականության մասին ջերմ խոսք ասաց աշխատանքի վետերան Գուրգեն Բաղդյանը:

Ի դեպ, երեկ Կոմկուսը նրան հեռացրել է իր շարքերից՝ կուսակցության գաղափարախոսությանը դավաճանելու մեղադրանքով:

ԼԵՆԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ
Գորիս

digitised by A.R.A.R.@

Լեգենդ դեռեւս կենդանության օրոք

Արամայիս Երզնկյանի ծննդյան 120-ամյակի առթիվ

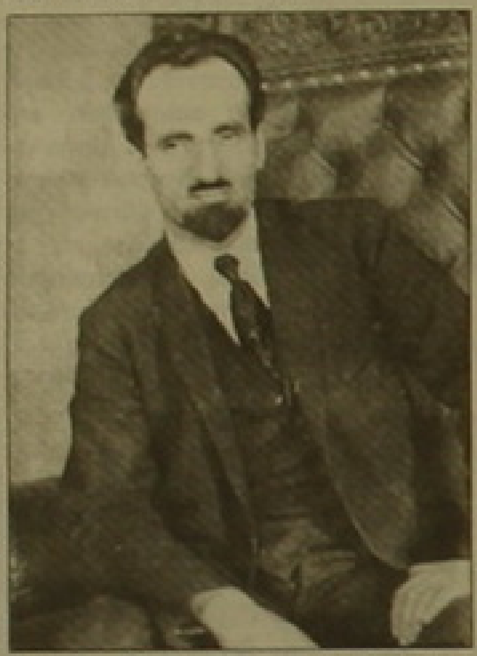

Արամայիս Երզնկյան։ Քսաներորդ դարի ազգային կարկառուն գործիչներից մեկը եւ, անտարակույս, խորհրդային ժամանակաշրջանի ամենափայլուն եւ ակնառու ղեկավարը։ Ազգային այն գործիչներից է, որոնց բարոյական, համամարդկային, քաղաքական դասերը մենք պարտավոր ենք մշտապես հիշել, որոնց գործունեության հետ պետք է միշտ համեմատենք մեր գործողությունները, խնդիրներն ու նպատակները, մանավանդ հայոց պատմության անչափ բարդ, բեկումնային փուլերում։

Արամայիս Երզնկյանի ծառայությունները հիրավի վիթխարի են մեր կյանքի փաստորեն բոլոր ոլորտներում։ Բայց առանձնակի պետք է խոսել հետեւյալի մասին։ Հենց նա կարողացավ անչափ ծանր տնտեսական պայմաններում կյանքի կոչել, վերածնել լիովին քայքայված հայկական գյուղը։ Հենց նա քաղաքական անչափ բարդ իրավիճակում կարողացավ կերտել փոխադարձ հարգանքի վրա հիմնված «հայրենիք-սփյուռք» կամուրջը, որը մեծապես նպաստեց ազգի համախմբմանը։

1999 թ. մայիսի 10-ին լրանում է այդ պատմական անձնավորության ծննդյան 120 տարին, որի անունը դեռ կենդանության օրոք դարձել էր տեսական ղեկավարի ազնվության, օրինավորության ու բանիմացության խորհրդանիշ։ Հայաստանի տեսական մարմինները պարտավոր են միջոցառումներ մշակել՝ այդ տարեթիվը հավուր պատշաճի նշելու եւ այդ պանծալի անունն արժանավայել հավերժացնելու նպատակով։

Արամայիս Երզնկյանին դա պետք է, ինչպես ասում են, վերջին հերթին։ Քանզի ոչ կենդանության օրոք նրան ուղղված «ազգայնականության» մեղադրանքները («Հայոց եկեղեցու հովանավորում», կյանքի բոլոր ոլորտներում տեսական՝ հայոց լեզվի գերադաս օգտագործման, սփյուռքի հետ սերտ կապերի հաստատման եւ հայերի զանգվածային հայրենադարձության կազմակերպման պահանջներ, ասես ուրիշին պատկանող հողերում տեսնեսությունների ստեղծում եւ «հայերով դրանց բնակեցում», «ի վնաս Ադրբեջանցիայի բարձրագույն շահերի» հանրապետության զարգացման համար բոլոր միջոցների ու հնարավորությունների օգտագործում եւ այլն), ոչ 37 թվականը, ոչ սարքովի մեղադրանքով նրա ձերբակալությունը եւ ստալինյան զնդաններում տեղի ունեցած ողբերգական մահը, ոչ զրպարտանքի ու պաշտոնական մոռացության գրեթե երկու տասնամյակները, ոչ էլ հետպատերազմունքային տարիների պաշտոնական զգուշավոր, չափված-ձեւված, լոկ կիսով չափ ճշմարտացի դրական հոդվածները չկարողացան եւ չեն էլ կարող փոխել գլխավորը։ Իսկ գլխավորն այն է, որ Արամայիս Երզնկյանն արդեն կենդանության օրոք առհավետ մտավ ժողովրդի ազգային գիտակցության մեջ, ապա նաեւ նրա երախտապարտ պատմական հիշողության մեջ։ Առաջին հերթին դա հարկավոր է մեզ՝ ողջերիս, որպեսզի մեր անցյալի հանդեպ խմաստավորված, հարգալից վերաբերմունքի հիման վրա, Արամայիս Երզնկյանի նման պայծառ անհատականությունների օրինակով, կրկին փորձենք համախմբել ազգը եւ Հայաստանի, Արցախի ու Սփյուռքի միացյալ ջանքերն ուղղենք այսօր մեր առջեւ դարձյալ ծառացած բախտորոշ խնդիրների լուծմանը։ Քանզի «ազգի կենսակայունություն» տերմինը ոչ թե սոսկ քաղաքագետների ու լրագրողների պարապ հնարանքն է, այլ օբյեկտիվ իրողություն, որի թերագնահատումը շատ շուտով կարող է մեզ սեփական երկրի ու ճակատագրի տիրոջից վերածել լավագույն դեպքում օտար պարտադրանքի սպասավորների ու տնակալեզների։ Այնինչ լավ հայտնի է, որ ուրիշի խնջույքում խումարը շուտ է հայտնվում եւ շատ դառն է...

ԱՐԱՄԱՅԻՍ Լ. ԵՐԶՆԿՅԱՆ

Ժամանակակիցները Արամայիս Երզնկյանի մասին

Արամայիս Երզնկյան։ Պետք, որ դարձել էր լեգենդ դեռեւս կենդանության օրոք։ Հայրենիքի այդ վառ ու ինքնատիպ զավակը, իր ողջ էությամբ հագեցված գերագույն մարդասիրությամբ ժողովրդի հանդեպ, դարձավ պատմական անհրաժեշտություն վերածնված Հայաստանի համար։

Հանձին Արամայիս Երզնկյանի, ես միշտ տեսնում էի ոչ միայն անկեղծ ընկերոջ, այլեւ նոր հայ պետականության ամենաազնվագույն եւ ամենաշնորհալի ղեկավարներից մեկին։

Ավաղ, նա գնաց, ողբերգականորեն ժամանակից շուտ, տանելով իր հետ Հայաստանի վերածննդին ուղղված բազում իղձեր ու ռոմանտիկ երազներ։

Ավետիք Իսահակյան

Խորհրդային Միությունում ուղեւորության ժամանակ ինձ վրա բացառիկ տպավորություն թողեց ժողովրդական կոմիսար Արամայիս Երզնկյանը, որը շատ նման է Նաքուզոդդոնոսոր արքային։ Ես նրան շատ հավանեցի, վերակառուցվող Հայաստանին այդպիսի տեսական ղեկավարներ են պետք։

Անրի Բարբյուս

Լենինականում մեզ արտասովոր դիմավորեց եւ ողջունեց ժողովրդական կոմիսար Արամայիս Երզնկյանը։ Նա անմիջականորեն գլխավորում էր Հայաստանի կառավարական պատվիրակությունը, որը բանակցություններ էր վարելու Ազգային լիգայի հանձնաժողովի հետ։ Արամայիս Երզնկյանը հենց սկզբից դուր եկավ բոլորիս։ Նա բարձրահասակ, նիհարավուն, վեհաշուք մարդ էր, հայի տիպար իրեն բնորոշ ու խելացի դեմքով ու անմիջապես թողեց բարեկիրթ մարդու տպավորություն։ Ժողովրդական կոմիսարը պետք է ուղեկցեր մեզ Երեւան։ Դրանից հետո մենք պետք է միասին երկար աշխատեինք...

...Ազգերի լիգայի մեր հանձնաժողովի գործունեության արդյունավետությունն մեծ էր հայ ժողովրդի ամենանշանավոր ղեկավարներից մեկի եւ, անկասկած, նրանցից ամենափայլունի Արամայիս Երզնկյանի դերը։ Մենք մինչեւ օրս գտնվում ենք այդ լայնախոհ մտածողության, հազվագյուտ աշխատունակության, բացառիկ սիրալիրության տեր վեհաշուք դեմքի հմայքի տակ։

Ֆրիտյոֆ Նանսեն

...Ավելի ուշ, երբ Նանսենը հրատարակեց Հայաստանի մասին իր «Խաբված ժողովուրդ» բավական ծավալուն գիրքը, եւ Ազգերի լիգայի ամբիոնից հնչեց նրա կրքոտ խոսքն ի պաշտպանություն սեփական հողերից վտարված բազմաչարչար հայ ժողովրդի, կարծում եմ, որ այդ ամենի մեջ մեծ էր նաեւ Արամայիս Երզնկյանի ներդրումը։

...Հիանալով մեր հոյակերտ Երեւանով, ես հաճախ եմ վերհիշում Արամայիս Երզնկյանի ու Ալեքսանդր Թամանյանի բարեկամությունը։ Պետք էր ղեկավարի մեծ կուլտուրայի եւ տաղանդի տեր լինել, որպեսզի կարողանալ հասկանալ եւ նպաստել սքանչելի ճարտարապետի մտահղացումների իրականացմանը։ Երեւանն էլ, իհարկե, կարող էր այլ տեսք ունենալ եւ շատ հնարավոր է ոչ այնքան ինքնատիպ։ Բայց մի՞թե այսօրվա Երեւանի ճարտարապետական անկրկնելիությունը չի խորհրդանշում ստեղծողի (Թամանյանի) եւ ղեկավարի (Երզնկյանի) արարիչ համագործակցությունը։

...Մեր հարազատ Հայաստանի հետագա ծաղկումը թող լինի Արամայիս Երզնկյանի՝ հրաշալի մարդու եւ ղեկավարի հիշատակի հավերժացումը։

Մարտիրոս Սարյան

...Արամայիս Երզնկյանն ուներ ճշգրիտ տեսանելի պատկերացում նոր Երեւանի ճարտարապետական կերպարանքի մասին։ Պատկերացում, որը, բարեբախտաբար, տարբերվում էր այլախոհ ամեն մի դրսեւորման անհանդուրժող մարտնչող պատանյակկոնստրուկտիվիստների եւ նրանց բարձրագույն պաշտոնատար հովանավորողների ագրեսիվ դեկլարացիաներից...

Ալեքսանդր Թամանյան

Երբ վերջնականապես կառուցվի-ավարտվի մեր նոր Երեւանը, եւ ապագա սերունդը ուզենա իմանալ այդ սքանչելի քաղաքի կառուցման պատմությունը, կգա այն եզրակացության, որ Երեւանի յուրաքանչյուր նոր շինության հիմքում զգած է Արամայիս Երզնկյանի ուժեղ կամքը, քար ու կիրը շաղախված է նրա քրտինքով, իսկ փողոցների լայնությունը կհիշեցնի նրա լայն ու բարի սիրտը։

Իսահակ Ալիխանյան

...Եթե կա մեկը, որի անունը Երեւանի քաղաքացիները հպարտությամբ ու երախտագիտությամբ են հիշում հանճարեղ Թամանյանի կողքին, դա Թամանյանի մեծագործությունը պաշտպանող Արամայիս Երզնկյանի անունն է։

...Բազմաթիվ թվականներին հաճախ եմ ներկա եղել Հայաստանի կոմկուսի կենտկոմում եւ ժողկոմխորհում Արամայիս Երզնկյանի ունեցած ելույթներին։ Քննարկվող բոլոր խնդիրների մասին նա ուներ որոշակի իր համոզմունքներն ու առաջարկները, որոնք աշխույժ եռանդով հիմնավորում ու պաշտպանում էր միշտ ելնելով պետության կենսական շահերից։

...Արամայիս Երզնկյանն ընկերների մշտապես օգնության հասնող մարդ էր։ Շատ հաճախ նա կարողանում էր նույնիսկ օգտագործել Անդրկովկասի մենշեւիկ ղեկավարների հետ ունեցած իր հին անձնական բարեկամական կապերը՝ բանտից ազատելու համար նրանց կարգադրությամբ ձերբակալված հայ ընկերներին։ Շատերն էին նրան դիմում, եւ Երզնկյանը, ժպիտը դեմքին, խոստանում էր «մի բան անել»։ Երզնկյանի խոստումը նշանակում էր, որ հարցն անպայմանորեն կլուծվի դրական...

Աշոտ Հովհաննիսյան

ՎԵՏԵՐԱՆՆԵՐԻ ՕՐ

1999 թվականը՝ տարեցների միջազգային տարի

Միավորված ազգերի կազմակերպության գլխավոր ասամբլեան 1992 թ. հոկտեմբերի 16-ին 47-րդ նստաշրջանում ընդունեց «Գլոբալ միջոցառումներ ծերացման պրոբլեմների մասին մինչեւ 2001 թ. ժամանակաշրջանը» 10-ամյա ծրագրային որոշումը՝ 1999 թ. հայտարարելով ծերերի միջազգային տարի։ 1995 թ. ՄԱԿ-ի ԳԱ 50-րդ նստաշրջանը հավանություն տվեց գլխավոր քարտուղարի ներկայացրած ծրագրին՝ «Դեպի բոլոր սերունդների հասարակություն» նշանաբանով տարեցների միջազգային տարին նախապատրաստելու եւ անցկացնելու։

ԱՊՀ վետերանների կազմակերպության կոորդինացիոն խորհուրդն իր հերթին մշակել եւ միջխորհրդարանական ասամբլեա է ուղարկել տարեցների միջազգային տարին նախապատրաստելու եւ 1999 թ. հոկտեմբերին ըստ արժանվույն նշելու հանձնարարական ծրագրի նախագիծը։

Ի՞նչ է արվել մեր հանրապետությունում տարեցներին վերաբերող ՄԱԿ-ի եւ ԱՊՀ-ի մարմինների որոշումների կատարման ուղղությամբ։ Եթե կարճ պատասխանենք՝ չափազանց քիչ՝ աչքաթող։ Մեր շուրջը՝ քաղաքներում ու գյուղերում տեսնում ենք սոցիալ-տնտեսական խիստ հակադիր բեւեռներ՝ պերճ շքեղություն, ցոփ կյանք, միլիարդատերեր եւ նրանց հարեւանությամբ բնակչության մեծ մասի բացահայտ աղքատություն, մուրացկանային որորմելի ու թշվառ կյանք։

ԱՊՀ երկրների համեմատությամբ մեծ ուշացումով՝ 1997 թ. օգոստոսին ՀՀ վարչապետի որոշմամբ ստեղծվեց հանրապետական հանձնաժողով՝ տարեցների միջազգային տարին նշելու նպատակով։ Հանձնաժողովը 1998 թ. սեպտեմբերի 26-ի նիստում ընդունել է միջոցառումների ծավալուն ծրագիրը, սակայն մինչեւ օրս չափազանց քիչ գործ է արվել։ ՀՀ կառավարությունը 1997 թ. նոյեմբերի 4-ին ընդունել է «Միայնակ տարեցների եւ հաշմանդամների տնային պայմաններում սոցիալական սպասարկումը բարելավելու ծրագիրը հաստատելու մասին» որոշումը։ 1998 թ. դեկտեմբերի 2-ին ՀՀ Ազգային ժողովն ընդունեց «Հայրենական մեծ պատերազմի վետերանների մասին» արտաքուստ ուշագրավ որոշումը։ Ս. թ. ապրիլի 14-ին մամուլում հրապարակվեց կառավարության 1999 թ. փետրվարի 24-ին ընդունած «1999 թ. առողջապահական տեսական նպատակային ծրագիրը հաստատելու մասին» բազմախոստում որոշումը։ Նշված որոշումներում շեշտը դրվում է հաշմանդամ եւ միայնակ տարեցներին համալիրային օգնություն ցույց տալու վրա։ Ցավոք, այդ բազմակողմանի օգնությունը միշտ եւ պարբերաբար չի ցուցաբերվում նույնիսկ նշված կատեգորիայի մարդկանց։ Բժշկությունը, սակավ բացառությամբ, մնում է վճարովի, այդ իսկ պատճառով բնակչության բացարձակ մասին, այդ թվում եւ տարեցներից շատերին՝ անմատչելի։ Վերը թվարկված որոշումներն ունեն ավելի շատ դեկլարատիվ, քան գործնական բնույթ։

Ըստ ՀՀ սոցապնախարարության տվյալների, Հայաստանում 1999 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ հաշվառման մեջ է եղել 583 հազար կենսաթոշակառու։ Տարեցների մեծ մասը Հայրենական պատերազմի մասնակիցներ են։ Երկրորդ աշխարհամարտում գերմանական ֆաշիզմի դաշնակից Թուրքիայի քաղաքականության պատճառով հայ ժողովրդի հետագա գոյությունը ակնհայտորեն վտանգված էր։ Եվ եթե այսօր մենք, որպես ազգ ու անկախ պետություն գոյություն ունենք, ապա հիմնովին պարտական ենք Մեծ հայրենականին մասնակցած ու պատմական հաղթանակը շահած խորհուրդների երկրի բոլոր ազգերի վետերաններին, այդ թվում նաեւ հայ ժողովրդի հարյուր հազարավոր զավակներին։ Ցավոք, պատերազմի վետերանների սոցիալ-տնտեսական ներկա վիճակը ցույց է տալիս կատարյալ անկում։ Տարիներ առաջ առատորեն կյանք վարող, պետության համակողմանի հոգատարությունը վայելող վետերաններն այսօր հայտնվել են կատարյալ թշվառության ճիրաններում։ Տարեցը, վետերանն անկարող է ինքն իրեն կերակրել ու գոյատեւել խիստ ցածր կենսաթոշակի եւ նորմալ կենսապայմանների բացակայության պատճառով։ Նրանց հետագա գոյությունը խիստ վտանգված է։ Բավական է ասել, որ 1996 թ. մարտից մինչեւ 1999 թ. մարտը մահացել են 10 հազար վետերաններ։

Ցավալի իրողություն է, որ ոչ միայն տարեցները, այլեւ բնակչության գերակշիռ մասը Հայաստանում կիրառվող սոցիալ-տնտեսական անհաշվենկատ քաղաքականության պատճառով դասադարձվել են բշվառության, զրկվել մարդավայել ապրելու տարրական հնարավորություններից։ Հանրապետության դեմքը բնութագրող ծայրագույն չարիքներից մեկը զանգվածային գործազրկությունն է։ Ահա թե ինչու հարյուր հազարավոր հայեր լքում են հայրենիքը եւ մեկնում օտար երկրներ, հազարավորներն էլ մահանում են, չդիմանալով կյանքի դժնդակ պայմաններին։ Հայաստանի Հանրապետությունում մահը գերազանցում է ծննդին։

Առավել ցավալի է, որ ՀՀ կառավարությունը պարբերաբար բարձրացնում է հացի եւ կենսամթերքների, կոմունալ ծառայությունների՝ ջրի, էլեկտրաէներգիայի, ջեռուցման, հեռախոսի, բնակվարձի սակագները, կյանքի կոչում նորանոր հարկեր ու տուրքեր, ընդհուպ գերեզմանի «հարկը»։ Իշխանավորները ջանում են հասարակության լայն խավերին համոզել, որ իբր անցումային շրջանում համաշխարհային չափանիշներին ու բորսայական գներին հավասարվելը բնականոն անհրաժեշտություն է։ Ընդսմին, կառավարությունը վետերանների, տարեցների մեծ մասին զրկել է նախկինում գործող արտոնություններից, մասնավորապես 50 տոկոս զեղչից օգտվելու իրավունքից, անվճար բուժսպասարկում ու պարենային օգնություն ստանալու հնարավորություններից։

ՀՀ Գիտությունների ազգային ակադեմիայի պատերազմի, աշխատանքի եւ զինված ուժերի վետերանների կազմակերպության ս.թ. ապրիլին կայացած ընդհանուր ժողովում զայրույթի խիստ տոնով նշվեց, որ «Ընտանեկան նպաստներին անցնելու կապակցությամբ շատ հաշմանդամներ՝ պատերազմի, աշխատանքի եւ զինված ուժերի վետերաններ դուրս են մնացել ցուցակներից եւ զրկվել նախկինում գործող մի շարք արտոնություններից»։

Զարմանք է պատճառում այն հանգամանքը, որ ներկայիս տեսական գործիչները չեն ուզում տեսնել եւ ըստ պատշաճի գնահատել հրաժարական տված նախկին նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանի ու նրա թիմակիցների հանցագործ թերացումները տարեցների, վետերանների նկատմամբ ցուցաբերած վերաբերմունքում։ Ներկա վարչակարգի ղեկավարները ամենեւին մտադիր չեն հետամուտ լինելու վետերանների նկատմամբ տարիներ ի վեր նկատվող թերացումների բացահայտմանը եւ մեղավորներին պատասխանատվության կանչելու խնդրին, որովհետեւ այդ ամենին իրենք էլ են մեղսակից։

Հանրապետության նախագահը ջանում է մեզ համոզել, որ պատերազմի եւ աշխատանքի վետերանները, տարեցները անպայման կարժանանան պետության հովանավորությանը։ Սակայն պատերազմի վետերանների, նրա տարբեր կատեգորիաների մասին կառավարության ընդունած որոշումները ցույց են տալիս, որ նախագահը, կառավարությունը, Ազգային ժողովը ընդամենը ցանկանում են վետերաններին սփոփել լոկ ուշադրությամբ, իսկ նյութական ու բարոյական գործնական օգնության մասին խոստումների արդյունքները չկան ու չեն երեւում։ Խոստումներն ու որոշումները սին են, եթե չեն կատարվում, հակառակ չեն ներշնչում։

Սոցիալական արդարության կարգախոսները, հատկապես Ազգային ժողովի նոր կազմի ընտրության քարոզարշավի օրերին, որոնք հնչում են շատերի շուրթերից, միայն ձայն կորզելու, իրենց պաշտոնական դիրքը պահպանելու եւ ԱԺ-ի կազմում վերընտրվելու նպատակով են հնչում։ Պոպուլիստական ճառերով իրենց դեմքը քողարկած պատգամավորության թեկնածուներին կամենում ենք հիշեցնել ԱՄՆ-ի նախագահ Աբրահամ Լինկոլնի պատգամը. ժողովրդին մեկ անգամ կարելի է խաբել, բայց միշտ խաբել հնարավոր չէ։ Եթե Հայաստան երկիրը իրոք շարժվում է ժողովրդավարության եւ արդարության բնականոն ուղով, ապա նա պետք է հոգա ավագ սերնդի՝ տարեցների, առավել եւս վետերանների մասին։

ԳՈՒՐԳԷՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ,
Պատերազմի եւ աշխատանքի վետերան, պրոֆեսոր

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Միջազգային

ԼԻԲԱՆԱՆՅԱՆ ՍԿԱՆԴԱԼ

Շահե Բարսումյանից ու Հակոբ Դեմիրջյանից հետո՝ Քարիմ Բագրատունի

Բեյրութում շարունակվում է հետաքննությունը Լիբանանի քաղաքապետական հատկացումների գումարների ոչ նպատակային օգտագործման գործում, որի վերաբերյալ երկրի վերահսկիչ ատյանը մեղադրանք էր հղել նախկին վարչապետ Ռաֆիկ Հարիրիին եւ նրա կառավարության 3 նախարարներին: Նորությունն այն է, որ այդ երեքը՝ Ֆուադ Սինյորան, Բասեմ Ալ Սաբաան եւ Հակոբ Դեմիրջյանը օրերս կանգնելու են վճռաբեկ ատյանի դատախազի առջեւ որպես վկաներ, տեղեկացնում է Մոնտե Կառլոյի ռադիոկայանի թղթակիցը Բեյրութից: Հիշյալները պատրաստակամություն են հայտնել որպես նախկինում ֆինանսների եւ քաղաքապետությունների նախարարներ ցուցմունք տալ դատարանի առաջ: Նշենք, որ Սաբաան եւ Դեմիրջյանն ունեն պատգամավորական անձեռնմխելիություն, մինչդեռ Սինյորան խորհրդարանի անդամ չէ, ուստի նրան քրեորեն հետապնդելը շատ ավելի ռեալ է:

Դատական նույն թղթածրարում կա նաեւ Լեռնալիբանանի նահանգապետի գործը, եւ դատախազությունը սպասում է Բրազիլիայից վերջինիս վերադարձին, ուր նա երկու շաբաթով գնացել էր վարչապետ Սելիմ Հոսի թույլտվությամբ, սակայն արտոնված ժամկետն անցել է արդեն 40 օր...

Հիշեցնենք, որ Հարիրիի կառավարության մեջ քաղաքապետությունների գծով նախարար, ՀԲԸՄիության անդամ Հ. Դեմիրջյանի գլխավորած նախարարությունը մեղադրվում է շուրջ 500 միլիոն դոլար գումարի ոչ նպատակային օգտագործման մեջ: Իրազեկների պնդմամբ, այդ գումարի մեծ մասը ծախսվել է, ճիշտ է, քաղաքապետություններում, սակայն նախկին վարչապետի անձնական շինարարական եւ այլ ծրագրերի համար: Ինչը ենթադրել է տալիս, որ գործի հետագա ընթացքը կարող է դեմ առնել նույնինքն Հարիրիին:

Զինվորները տանում են Շահե Բարսումյանին

Միեւնույն ժամանակ, հետաքննությունը շարունակվում է ներկայումս բանտում գտնվող նավթի նախկին նախարար, ՀՅԴաշնակցության անդամ Շահե Բարսումյանի նկատմամբ: Ինչպես տեղեկացրել ենք նախապես, նրա նախարար եղած ժամանակ յուրացվել կամ վատնվել է շուրջ 800 միլիոն դոլարի հասնող գումար, եւ դատական իշխանությունները նրանից պահանջում են վերադարձնել շուրջ այժմ 48 մլն դոլար: Բարսումյանի ընտանիքը վերջերս դիմել էր մարոնիթների Սֆեյր պատրիարքին միջամտելու գործին, եւ մեղմացուցիչ հանգամանքներ էր ներկայացրել նրան:

«Նախկինների» դեմ բացված այս հաջորդական դատական գործերի մեջ նորություն է մեկ այլ՝ ծագումով հայ Քարիմ Բագրատունու դեմ հարուցված գործը: Վերջինս «Քաթաեբ» քրիստոնյա ազդեցիկ կուսակցության քաղբյուրոյի անդամ է եւ կարեւոր դեմքերից էր լիբանանյան պատերազմի գլխավոր հակամարտող կողմերից «Լիբանանյան ուժեր» զինված կազմակերպության: Բագրատունին ամբաստանվում է 1987-88 թթ. Իսրայելի հետ համագործակցելու, «Լիբանանյան ուժերի» նախկին հրամանատար, այժմ ցմահ բանտարկություն կրող Սամիր Ժաաժայի հետ Թել Ավիվ այցելելու համար:

Ուշագրավն այն է, սակայն, որ «Լիբանանյան ուժերի» կատաղի հակառակորդ, ներկայումս Լիբանանի խորհրդարանի խոսնակ Նաբիհ Բերրին, ինչպես նաեւ «Հըզբոլլահ» խմբավորումը դեմ են արտահայտվել այդ գործի բացմանը, գտնելով, որ նման «հին թեմաների» բարձրացումը կվնասի երկրում ազգային միասնությանը եւ Իսրայելին դիմակայելուն:

Ա. Մ.

ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆ

Հակամարտությունների ուսումնասիրման շվեդ մասնագետը «Ազգի» խմբագրությունում

Օրերս խմբագրություն այցելեց Ուփսալայի (Շվեդիա) համալսարանի խաղաղության եւ հակամարտությունների ուսումնասիրման բաժնի դասախոս Սվանտե Կոռնելը, որը որդին է 1990-95 թթ. Թուրքիայում Շվեդիայի դեսպան Էրիկ Կոռնելի: Նա այդ թվերին եւ դրանցից հետո մինչեւ 1997 թ. Թուրքիայում ուսումնասիրել է ինչպես Թուրքիայի արտաքին, այնպես էլ ներքին քաղաքականությունը, դիտորդ է եղել ընտրությունների ժամանակ: Հարգարժան հյուրը, անդրադառնալով Թուրքիայի վերջին ընտրություններին, նշեց, որ թուրք ընտրազանգվածը հոգնել է պոպուլիստական կոչերից ու խոստումներից եւ դարձել ավելի պրագմատիկ: Իշխանությունների կոռուպցիան եւ կաշառակերությունը դեռեւս շարունակվում են, եւ քաղաքական կուսակցությունների ձախակողմյան ու աջակողմյան խմբավորումներն ավելի շատ ներխմբական քարկոծումներով են զբաղված, քան միասնական պայքարի անհրաժեշտության համար մղված ջանքերով: Երբ անձնականի զոհաբերման հաշվին խմբավորումները որոշեն միավորվել, ապա աջակողմյանները շատ ավելի շուտ կմիավորվեն միմյանց հետ, քան ձախակողմյանները: Սակայն դեռեւս անձնական փառասիրության դրսեւորումները չափազանց ուժեղ են, երկրի քաղաքական բնագավառում հաղթահարել դա մոտիկ ապագայում այնքան էլ դյուրին գործ չէ:

Իսրայել-Թուրքիա վերջին շրջանի մերձեցումների առնչությամբ պրն Կոռնելը հաստատեց, որ դա մեծապես ամրապնդում է Թուրքիայի վիճակը տարածաշրջանում եւ նշեց, որ Թուրքիան իր առջեւ նպատակ է դրել առաջիկա 25 տարիների ընթացքում արդիականացնելու իր բանակը: Նախատեսվում է դրա համար ծախսել մոտ 150 մլրդ դոլար, որից 65 միլիարդը՝ օդուժի, 60 միլիարդը՝ ցամաքային զորքերի եւ 25 միլիարդը՝ նավատորմի զարգացման համար: Արանով Թուրքիան հետապնդում է Արեւմուտքից նվազ կախյալ վիճակի մեջ լինելու նպատակ: Իսրայելի հետ համաձայնագիրն ունի նաեւ մշակութային եւ տնտեսական կապերի ամրապնդման խնդիրներ: Արդեն իսկ 8-9 տոկոսով ավելացել է առեւտուրը երկու երկրների միջեւ:

Պրն Սվանտե Կոռնելը զբաղվում է նաեւ քաղաքական հակամարտություններով, մասնավորապես անդրկովկասյան հարաբերություններով: Նա վերջերս այդ առնչությամբ մի գիրք է գրել «Փոքր ազգերն ու մեծ տերությունները» խորագրով, որը Կովկասում էթնո-քաղաքական հակամարտության ուսումնասիրություն է եւ, իր հավաստիացումներով, լույս է ընծայվելու Լոնդոնի Կուրզոն հրատարակչության կողմից առաջիկա օգոստոս-սեպտեմբեր ամիսներին: Խնդրի լուծում առանձնապես չտեսնելով (առնվազն մոտ ապագայում) հեղինակը, իր ասելով, գրքում ներկայացնում է որոշակի փաստեր եւ մեկնաբանություններ, որոնք, իր համոզմամբ, կառաջնորդեն բանակցությունների եւ առավել նպատակահարմար լուծումների առաջարկմանը: Մինչեւ այժմ եղած առաջարկները կողմերը տարբեր են մեկնաբանում, որն էլ իր հերթին փակուղի է առաջնորդում: Անհրաժեշտ է գտնել գործնականում կիրառելի լուծումներ, որոնք ընդունելի կլինեն երկու կողմերին: Իսկ դրա համար անհրաժեշտ է վստահությունն ավելացնել միմյանց նկատմամբ, գտնում է շվեդ մասնագետը, որը Թեհրանում, Վենետիկում եւ Իտալիայում զեկուցումներով մասնակցել է միջազգային համագումարների: Առաջին անգամ այցելել է Հայաստան մոտ 7 ամիս առաջ, իսկ այս անգամ ընդամենը 5 օրով է եկել Երեւան: Նրա համոզմամբ, պետություն հասկացությունն արդի աշխարհում կորցրել է իր մինչ այժմ ունեցած նշանակությունը եւ զգալիորեն թուլացել է՝ տեղը զիջելով ինտեգրացման գործընթացներին:

ՀԱԿՈԲ ՕՀԱՆՅԱՆ

Ամպեսֆ հեռուստահաղորդման դատը

Բժիշկ Ջեկ Գեւորգյանի դատապաշտպան Ջեֆրի Ֆյեգերը մեղադրում է Ջենի Ջոնսին

Երբ Ֆյեգերի ամենաճանաչված պաշտպանյալը՝ բժիշկ Ջեկ Գեւորգյանը մարդասպանության մեղադրանքով դատապարտվեց 25 տարվա ազատազրկման, նրա ոչ պակաս ճանաչված դատապաշտպանը մի ամբողջ օր փայլեց դատական հեռուստատեսության եթերում: Միչիգան նահանգի մի դատարանում նա մեղադրանքներ էր ներկայացնում «Ջենի Ջոնսի շոու»-ի հեղինակ եւ վարող Ջենի Ջոնսին:

Գեւորգյանի դատին հետեւողներից շատերը, ինչպես եւ ինքը՝ Ջեֆրի Ֆյեգերը, համոզված են, որ բժիշկը կկարողանար խուսափել ազատազրկումից, եթե թույլ տար Ֆյեգերին կրկին ներկայացնել նրան դատարանի դահլիճում եւ ոչ թե հանդես գար ինքնապաշտպանական ճառով: Անցած տարի քիչ մնաց նա ընտրվեր Միչիգանի նահանգապետ: Ներկայումս Ֆյեգերը սեփական ռադիո-շոու ունի Դետրոյթում: Ֆյեգերի ներկայությունը դատական հեռուստատեսության եթերում գրեթե կրկնապատկեց ցանցի վարկանիշը. 400000 հեռուստադիտողներ այս առիթով միացան ցանցին:

Տեղի ունեցածը պարզապես դատ չէր հեռուստատեսությամբ, այլ հեռուստատեսության դատ էր: Նա պահանջում էր 50 մլն դոլարի հատուցում վճարել «հոմիկ» Սքոթ Ամադուրի ընտանիքին, որը «Ջենի Ջոնսի շոու»-ի եթերում հայտարարել էր, թե սիրահարված է իրենց հարեւան Ջոնաթան Շմիթսին: Շմիթսը, ցնցված այս հայտարարությունից, սպանել էր նրան: Դատարանի դահլիճում մեղադրանքը վերաձեւակերպվել էր. այժմ Ֆյեգերն էր մեղադրում թոք-շոուի հեղինակին, որը հեռուստադիտող գրավելու նպատակով պատրաստ է շահարկել անհավասարակշիռ մարդու զգացմունքները, առանց մտածելու հետեւանքների մասին: Ընդդիմադիր կողմը պնդում է, թե հաղորդումը սպանության հետ ոչ մի կապ չունի, առաջ քաշելով այն ենթադրությունը, որ Շմիթսն ու Ամադուրը կապված են եղել, ինչը Շմիթսը ժխտում է: Զարմանալի է տեսնել, թե ինչպես է Ֆյեգերը մեղադրում ոչ միայն Ջենի Ջոնսին, այլեւ ընդհանրապես թոք-շոու երեւույթը. «Նրանք անում են այն ամենը, ինչը կբարձրացնի հաղորդման վարկանիշը», բորբոքվում է Ֆյեգերը, մի մարդ, որն իր ամենաշաբաթյա թոք-շոուի առաջին իսկ թողարկման մեջ հայտարարեց, որ տեղական արքեպիսկոպոսության խոսնակը մեկնել է Իտալիա՝ կտտանքի մեթոդներ ուսումնասիրելու, իսկ նահանգապետի ընտրարշավի ժամանակ նահանգապետ Ջոն Ինգլերին անվանեց «հիմար», «թույլ» եւ «կանացի»:

«Անբարոյական է մարդկանց օգտագործել մյուսներին զվարճացնելու համար: Այսպիսի շոուները փչացնում են հեռուստադիտողի ճաշակը», համոզված է նա:

Ներկա փուլում Ֆյեգերի երազները կապված են դատը շահելու դեպքում ստանալիք բազմաթիվ միլիոնների հետ, որոնք համարյա իրական են: Անհավատալի է, բայց Ֆյեգերը մի զարմանալի կարողություն ունի՝ ազդել վճիռ կայացնողների զգացմունքների վրա: Ջեկ Գեւորգյանին նա կարողացավ երեք անգամ արդարացնել, դատարանի դահլիճ հրավիրելով նրա հիվանդների հարազատներին եւ նրանցից զգայացունց մանրամասներ կորզելով: «Դա իսկական ողբերգություն է», ասել է Ֆյեգերը Գեւորգյանի մասին, որը հավանաբար իր հետագա ողջ կյանքը կանցկացնի բանտում: «Ուղղակի անտանելի բան էր: Նա, իհարկե, իմ ընկերն է, բայց մարդիկ աշխատում են խուսափել ինքնաքայքայման մոլուցքով տառապողից, քանզի, երբ նրան շատ մոտ լինես, կարող ես տուժել ինքդ»: Այն հարցին, թե ինչ հնարավորություն կար Գեւորգյանին ազատելու դատապարտությունից, Ֆյեգերը պատասխանել է՝ «Օ»:

Այժմ նրա գլխում այլ մտքեր են հասունանում: Հաջորդ տարի, Ջոնսի «գործը վերջացնելուց հետո», Ֆյեգերը հավանաբար փորձի դառնալ սենատոր: Կասկածելի է, թե նա կհաղթի: Ամեն դեպքում նրա հեռուստատեսային կարիերան ապահովված է: Ի վերջո, նա գուցե նույնիսկ համատեղ հաղորդումներ կկազմակերպի Ջենի Ջոնսի հետ:

«ՆՅՈՒՍՈՒԻՔ», 26 ապրիլ

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

Վետերան զինվոր-բանաստեղծը՝ էրգրի կանչին հավատարիմ

Բագրատ Տաուշյան–դիմանկարի էսքիզ

Թալինի շրջանի Շղարշիկ գյուղը հիմնվել է Մեծ եղեռնից մազապուրծ մի խանի սասունցի ընտանիքների նախաձեռնությամբ: Գյուղը Արագածի հարավային լանջին է, հայացքը Մասիսին, նայում է դեպի Էրգիր: Այստեղ, Մոտկանի գավառակի Արփի գյուղից բռնագաղթած Օհանի եւ Խումարի ընտանիքում է ծնվել Բագրատը 1921 թ. հունվարի 1-ին: Նրա մանկությունն ու պատանեկությունը հանգիստ չեն անցել: Տասներեք տարեկան էր 1934 թ., երբ գյուղի բռնի կոլեկտիվացման ժամանակ, առանց հաշվի առնելու, որ Օհանն ու Խումարը յոթ երեխա ունեն (հինգ տղա, երկու աղջիկ), կուլակաթափ արեցին Օհանին: «Խորհրդային այս կուլակի» ունեցվածքը երեք կով, երկու ոչխար էր: Քշեցին, զոռով կոլխոզի հոտին միացրին: Կսկծից ու հալածանքից խեղճ Օհանը վախճանվեց: Չանցած 4-5 տարի բռնկվեց երկրորդ համաշխարհայինը: «Հակախորհրդային» Օհանի Ազատ, Գեղամ եւ Բագրատ չափահաս որդիները զորակոչվեցին ֆիննական ռազմաճակատ: Հետո Հիտլերի դեմ: Ազատն ու Գեղամը զոհվեցին, մինչ օրս էլ նախկին ԽՍՀՄ պաշտպանության նախարարության Պոդոլսկի զինվորական արխիվներում նրանց անվան դիմաց ռուսերեն գրված է. «Պրոպալ բեզվեստի»:

Բագրատը չհասցրեց 1941 թ. հունիսին Ներքին Սասնաշենի միջնակարգ դպրոցից իր հասունության վկայականը տուն բերել: Զինվոր դարձավ: Սկզբում Կիեւում ծառայեց, հետո Ստանիսլավում: Գերմանական ֆաշիզմի դեմ կռվեց Պոլտավայում եւ Խարկովում՝ կրելով պատերազմական առաջին ամիսների ողջ ողբերգական ծանրությունը: Խարկովի համար մղված թեժ մարտերում Բագրատը ծանր վիրավորվեց, անճանաչ եւ ուշակորույս տեղափոխվեց հոսպիտալ: Հիտլերականները ռմբակոծեցին զինվորական հոսպիտալը: Կատաղի մարտերի ընթացքում հաջողվեց հոսպիտալն էվակուացնել Սարատով: Տեսնելով, որ 20-ամյա հայորդին ցնցակաթվածից եւ վերքերից տանջվում է, զինվորական բժշկական հանձնաժողովը Բագրատ Մարգարյանին տեղափոխեց Երեւանում նոր-նոր հիմնված էվակուացիոն հոսպիտալ: Բուժումները սկսնակ բանաստեղծ մարտիկի կյանքը փրկեցին, բայց այլեւս զինծառայության համար պիտանի չճանաչվեց, արդեն երկրորդ խմբի հաշմանդամ էր: 1943 թ. զորացրվեց եւ անցավ մանկավարժական աշխատանքի Թալինի շրջանի Կարմրաշեն գյուղում: Նույն թվականին ծանոթացավ գյուղ այցելած Ավ. Իսահակյանի հետ, որը եւ խրախուսեց Բագրատի գրական փորձերը:

Էրգրի կարոտ, ընդդեմ պատերազմի, հայրենադարձություն, սեր, խաղաղություն-ահա այն հիմնական թեմատիկան, որ այդ շրջանում արտացոլվում էր երիտասարդ բանաստեղծի եւ իր սերնդակիցների ստեղծագործություններում: 1949 թ. Բ. Մարգարյանն ավարտում է Երեւանի համալսարանի բանասիրական ֆակուլտետը եւ որպես հայոց լեզվի եւ գրականության ուսուցիչ գործուղվում Թալինի շրջան: Նա մինչեւ 1962 թվականը Ն. Բազմաբերդ, Եղնիկ, Կարմրաշեն գյուղերի դպրոցներում ամենասիրված եւ հարգված մանկավարժներից էր:

1990-ական թվականներին «Երիտասարդ ձայներ» գրական ալմանախում երեւացին Բագրատ Մարգարյանի (հետո նա Տաուշյան ստորագրեց) հայրենասիրական, սիրային բանաստեղծություններն ու պոեմները: Էպիկական ժանրում, հատկապես «Արշակավան», «Արտաշես եւ Արտավազդ» պոեմներում, լիովին բացահայտվեց սասնեցի բանաստեղծի ոչ միայն հայ ժողովրդի պատմության քաջիմացությունը, այլեւ նրա հերոսական, ողբերգական եւ դրամատիկ հանգույցները գեղարվեստորեն հրամցնելու հմտությունը: 1962 թ. Բագրատ Մարգարյան-Տաուշյանը հրաժեշտ տվեց մանկավարժական աշխատանքին եւ ընտանյոք տեղափոխվեց Երեւան: Սկզբում նա Մատենադարանում գիտաշխատող էր, հետո տեղափոխվեց Երեւանի պետական համալսարան: Մեծ է բանահավաք, ազգագրագետ եւ բանասեր Բագրատ Տաուշյանի ներդրումը հատկապես «Հայ տեղանունների բառարանի» կազմման եւ համալսարանի հրատարակչության խմբագրական գործունեության բնագավառներում:

Բեյրութում Սիմոն Սիմոնյանի «Սեւան» գրահրատարակչությունը 1972 թ. լույս ընծայեց Եղեռն ու բռնագաղթ տեսած մոտկցի-արփեցի Օհանի Բագրատ որդու «Եղերերգ» պոեմը հայերեն եւ արաբերեն: Սփյուռքում ջերմորեն ընդունվեց, իսկ մայր հայրենիքում այդ մասին ոչ ոք չիմացավ, բացի «Նվագախմբի տղաներից» (ՊԱԿ-ից): Բագրատ Տաուշյանի դեմ «Սովետական գրող» հրատարակչությունը կանաչ լույս վառեց միայն 1978 թ., ընթերցողն ստացավ նրա բանաստեղծությունների «Անկյունաքար» առաջին ժողովածուն: Կարդում ես «Արփի գյուղը», «Հայրենադարձը», «Ձմեռային գիշեր», «Տարագիր ճարտարապետը», «Այս բարի գիշեր», «Մարգագետին» եւ այլ ստեղծագործությունները, զգում, թե որքան խորն է «էրգիր ուզող» պոետի ինքնայրումը, ինչ տենչեր եւ հույզեր են նրան փոխանցվել իր նախնիներից:

«Հեռավոր կանչ». այսպես է խորագրել իր պոեմների ժողովածուն Բ. Տաուշյանը: Լույս է տեսել 1983 թ.: Եթե առաջին պոեմի («Արշակավան») հիմնական բովանդակությունը հայ ժողովրդի միաբանվելու եւ հայրենապաշտության գաղափարախոսությունն է, ապա «Արտաշես եւ Արտավազդը» բազմաթեմա, բազմաբովանդակ չափածո կերտվածք է: 1997 թ. Բագրատ Տաուշյանը ընթերցողին ներկայացավ «Անիական» անտիպ բանաստեղծությունների եւ քառյակների իր չորրորդ եւ վերջին ժողովածուով:

Գրական նորաձեւություններից հեռու, պարզ, գրական դասական ավանդներին հավատարիմ գրիչ ուներ Բ. Տաուշյանը: Նրա խոհա-փիլիսոփայական բանաստեղծություններն ու քառյակները ծնվել են մերօրյա կյանքից, սիրուց, ցասումից ու բողոքումից: Ու եթե պոետը հիմնականում պատմական թեմատիկային էր առաջնությունը տալիս, նորից նրան հուզողն արդիականությունն էր. վկա բանաստեղծի «Բյուզանդիայի կործանումը», «Գաղթ», «Դեր Զոր», «Րաֆֆու թաղումը», «Հայոց հարցը», «Արցախի վանքը», «Տիգրանուհին», «Առաքելոց վանքը» եւ այլ ստեղծագործությունները: «Ալաշկերտում» բանաստեղծությունն իրականության չափածո հյուսվածք է:

Մարդու, բնության, սիրո գովերգը Տաուշյանի մոտ նորից ունի մեկ վերջաբան. հայրենասիրություն: Դրա համար էլ նա որեւէ կուսակցության, քաղաքական, ստեղծագործական կազմակերպության չանդամագրվեց:

Թեեւ Բագրատ Տաուշյան բանաստեղծ, բանասեր, մանկավարժը Սասնո աշխարհից հեռու ծնվեց, բայց սասունցու նրա արյունն ու բարբառը, նրա հոգու երգն ու երազանքը նորից մնացին Հայ դատն ու Հայահավաքը, ազատ, անկախ ու միացյալ Հայաստան տեսնելը: Բ. Տաուշյանը կյանքին հրաժեշտ տվեց 1998 թ. ապրիլի 9-ին եւ թաղվեց իր ծննդավայր Շղարշիկում:

Սուրբ Մարաթուկ, Բագրատի ուխտն անկատար մի թող:

ՍԱՄՍՈՆ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

ՆՈՐ ՀԵՌՈՒՍՏԱԱԼԻՔ

«Մշակույթն» առաջարկում է մշակույթ՝ առանց քաղաքականության

Մայիսի 10-ից հանրապետության հեռուստադիտողների 90 տոկոսը հնարավորություն կունենա ընդունելու «Մշակույթ» նոր հեռուստաալիքի հեռարձակումները, փորձնական եթերի բարեհաջող «ելքից» հետո, լրագրողների նեղ շրջանակին երեկ տեղեկացրեց կոնսերվատորիայի ռեկտոր, նորաստեղծ հեռուստաալիքի տնօրեն Արմեն Սմբատյանը: Հաղորդումները կհեռարձակվեն ժամը 19-ից, առայժմ 6-ժամյա եթերային «ծավալով» հեռուստադիտողին մատուցելով մշակույթ՝ առանց քաղաքական շեշտադրումների, մշակույթ բառիս լայն իմաստով, քանզի, ըստ Սմբատյանի համոզմամբ, մշակույթը ոչ միայն արվեստ է, այլեւ քաղաքակրթություն, մարդկային փոխհարաբերություններ, հավատ եւ քրիստոնեություն: Ստեղծագործական խմբի նշանաբանն է՝ ներկայացնել արվեստի բոլոր դրսեւորումները, զերծ մնալ նախասիրություններից, հեռուստադիտողին բարի եթեր եւ լավ տրամադրություն պարգեւել՝ հնարավորություն տալով առնչվելու ազգային եւ համաշխարհային մշակույթի, արվեստի կատարողական առումով լավագույն դրվագներին: Հեռուստաալիքի հաղորդումներում կարեւոր տեղ կհատկացվի ժողովրդական եւ դասական երաժշտությանը, հայկական էստրադային, ճանաչողական, մանկական եւ երիտասարդական ծրագրերին՝ հասարակության բոլոր խավերի ճաշակը եւ պահանջմունքները բավարարելու ակնկալիքով: «Մշակույթի» տեղեկատվական ծրագիրը, որ կկոչվի «Լրաբեր», մշակութային իրադարձություններից զատ կլուսաբանի քաղաքական կյանքի հիմնական իրադարձությունները՝ առանց մեկնաբանությունների, տուրք չտալով ամեն ինչում վատը հայտնաբերելու եւ հեռուստադիտողին «ընկճելու» ավանդույթին:

Հեռուստաալիքը տեխնիկական խնդիրներ չունի, գործընկերային հարաբերությունների մեջ է մշակույթի նախարարության, այսօր գործող հեռուստաընկերությունների հետ, մտադիր է համագործակցել ռուսաստանյան հեռուստաալիքների հետ: «Մշակույթին» կից գործում է 21 հոգիանոց գեղարվեստական խորհուրդ, ուր ընդգրկված են ստեղծագործական միությունների նախագահներ, բուհերի ռեկտորներ, Գիտությունների ազգային ակադեմիայի նախագահը: Հեռուստաալիքը հովանավորում է «Պրոմեթեւս» բաժնետիրական ընկերության նախագահ Սենիկ Գեւորգյանը՝ առաջին հայաստանցի գործարարը, որ «գնահատում եւ սատարում է մշակույթը», ասաց պրն Սմբատյանը՝ հերքելով Կոբզոնի, Բերեզովսկու, Ռոստրոպովիչի եւ էլի, Աստված գիտե, թե ում կողմից հովանավորվելու վարկածները: Ավելացնենք, որ մայիսի 21-ին տեղի կունենա «Մշակույթի» շնորհանդեսը:

Լ. Պ.

Հայաստանի Ազգային օպերայի եւ բալետի թատրոնը կմասնակցի Իսպանիայի խորհրդարանական ընտրությունների տոնակատարությանը

Վերսկսվեց մայրաքաղաքի թատերաշրջանը: Իր դռները բացեց նաեւ Հայաստանի Ազգային օպերայի եւ բալետի թատրոնը: Մշակութային օջախում պատրաստվում են արտասահմանյան հյուրախաղերի: Դարձյալ Իսպանիա, ուր անցյալ տարի մեծ հաջողությամբ անցան թատրոնի ելույթները:

«Իսպանիայում ամեն տարվա մայիս ամսին տեղի են ունենում պառլամենտական ընտրություններ, որի կապակցությամբ երկրով մեկ կազմակերպվում են մշակութային վառ հանդիսություններ, փառատոներ», ասում է Ազգային օպերային թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար, ՀՀ ժողովրդական արտիստ Տիգրան Լեւոնյանը:

Ես մտովի զուգահեռ եմ անցկացնում մեզանում նույն իրավիճակի ընթացքում առ մշակույթը տածած պետական վերաբերմունքի հետ: Դատարկ, ծանոթ բառախաղ՝ «մշակութային քաղաքականություն», «մշակույթի համար պետբյուջեում դրամ չկա» եւ նման... Իրականում՝ ազգային պատվարժան մշակույթ ունենալու, պահպանելու տարրական ցանկության եւ պետական մտածողության բացակայություն:

Այս տարի, նախորդ հյուրախաղերի աննախադեպ հաջողությունից հետո, խորհրդարանական ընտրությունների տոնակատարություններին մասնակցելու է հրավիրվել Հայաստանի օպերային թատրոնը՝ Ջուզեպե Վերդիի «Օթելլո» օպերայի Տիգրան Լեւոնյանի բեմադրությամբ: Անդալուզիա, Կաստիլիա, Աստուրիա երկրամասերի վեց քաղաքներում ներկայացնելու են իրենց օպերային արվեստը: Ներկայացումներին մասնակցելու է թատրոնի լավագույն ներուժը՝ հանձինս Տիգրան Լեւոնյանի (Օթելլո), Անահիտ Մխիթարյանի եւ Հասմիկ Հագագործյանի (Դեզդեմոնա), Կոստանդին Սիմոնյանի եւ Ալեքսանդր Թումաջյանի (Յագո): Որպես նվագավար հանդես է գալու ԱՄՆ-ից հրավիրված երիտասարդ տաղանդավոր դիրիժոր Միխայել Ավետիսյանը:

Տեսարան Վերդիի «Օթելլո» օպերայից

Ուշագրավ է նաեւ այն փաստը, որ Ազգային օպերայի թատրոնը, բարձր համարում նվաճելով Իսպանիայում, այս տարվա հուլիսին դարձյալ հրավիրվել է Մերիդա, որտեղ ներկայացնելու է Բելինիի «Նորմա»-ն, իսկ հոկտեմբեր ամսվա պայմանագրով՝ Լեոնկավալոյի «Պայացները» եւ Ջուզեպե Վերդիի «Օթելլո»-ն:

«Եթե չլինեին Իսպանիայի քաղաքներում արդեն իսկ ասպարեզ դրված մեր գալիք հյուրախաղերի բացառիկ ազդագրերը, դժվար կլիներ այսօր հայրենիքում հաղթահարել այն բազմակի խոչընդոտները, որ հարուցում են Ազգային օպերայի առջեւ գործուղման ձեւակերպման հետ առնչվող գրեթե բոլոր հիմնարկ-հաստատությունները, նկատում է Տիգրան Լեւոնյանը, սակայն հույս ունենք, որ վարչական-կազմակերպչական քաշքուկն ի վերջո կավարտվի կոլեկտիվի օգտին, եւ մենք Եվրոպա կմեկնենք ներկայացնելու արդի հայ օպերային արվեստը»:

Հայտնի է, որ օպերայի եւ բալետի թատրոնն արդեն երկուուկես տարի չի ստացել պետական եւ ոչ մի պատվեր, պետբյուջեում միջոցներ «չկան» նաեւ ազգի մշակութային կարեւոր օջախներից մեկը հովանավորելու համար: Սակայն նույնիսկ նման ծանրագույն պայմաններում թատրոնն այս շրջանում հանդիսատեսին կներկայացնի Ա. Տիգրանյանի «Դավիթ Բեկ», Ա. Սպենդիարյանի «Ալմաստ», Բիզեի «Կարմեն» եւ Մինկուսի «Դոն Քիշոտ» ներկայացումների նոր, բարձրարժեք բեմականացումները:

ԹԱՄԱՐ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Իտալիայի ՌԱԻ-3 ռադիոկայանով հաղորդաշար՝ նվիրված Հայաստանին

ԵՐԵՎԱՆ, 7 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ապրիլի 23-30-ը Իտալիայի ՌԱԻ-3 ռադիոկայանի «Գարնան լարեր» հաղորդաշարը նվիրված էր Հայաստանին: Ամեն օր հաղորդավար Լորենցո Լիպերինին իտալացի ունկնդրին ծանոթացնում էր Հայաստանի, հայ ժողովրդի, նրա պատմության ու մշակույթի հետ:

Ինչպես հայտնում են ՀՀ ԱԳՆ հասարակայնության հետ հարաբերությունների վարչությունից, հաղորդումներին մասնակցել են Իտալիայում Հայաստանի գործերի ժամանակավոր հավատարմատար Գագիկ Բաղդասարյանը, միլանահայ բժիշկ, գրող եւ հասարակական գործիչ Պիետրո Քույումջյանը, Վենետիկի համալսարանի պրոֆեսոր Լեւոն Պողոս Զեքիյանը, ճարտարապետ Միշա Վեգները, Պադովայի համալսարանի պրոֆեսոր, բարձանիշ Անտոնիա Արսլանը, Վաշինգտոնի Արեւելյան եկեղեցիների ժողովի քարտուղարի տեղակալ, հայագետ Կլաուդիո Գուջերոտին, իտալահայ կինոռեժիսոր Երվանդ Ջանիկյանը, հրատարակիչ Անջելո Գուերինին, Հռոմ-Հայաստան ցուցահանդեսի կազմակերպիչ Կլոդ Մութաֆյանը եւ այլք:

Զրուցակիցները վերաբերում էին պատմական եւ ներկայիս Հայաստանին, Լեռնային Ղարաբաղին, սփյուռքահայ գաղթօջախներին: Առանձնակի էր Հայոց ցեղասպանության եւ դրա ճանաչման հարցը: Հաղորդումների ընթացքում ներկայացվում էր հայկական երաժշտություն:

digitised by A.R.A.R.@

ՖՈՒՏԲՈԼ

«Արարատը» վստահ է խաղում

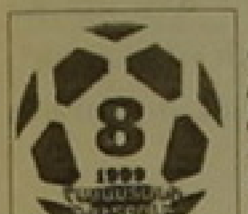

Հայաստանի առաջնության բարձրագույն խմբի մրցաշարում շարունակում է իր վստահ ելույթները Երեւանի «Արարատը»: Թիմը նոր հաղթանակ տարավ, այս անգամ «Ղարաբաղի» նկատմամբ եւ առաջին շրջանի ավարտից մեկ տուր առաջ 6 միավորով առաջ է անցել հետամնացող եռյակից:

«Արարատ»–«Ղարաբաղ» 4–0: Աբովյանի քաղաքային մարզադաշտում անցկացված այդ հանդիպումը բավականին հետաքրքիր ստացվեց: Խաղասկզբում «Ղարաբաղի» ֆուտբոլիստներն ակտիվություն դրսեւորեցին, սակայն աստիճանաբար արարատցիներն իրենց կամքն սկսեցին թելադրել: Հաշիվը բացվեց 28-րդ րոպեին. անկյունայինի խաղարկումից հետո Հովիկ Անտոնյանը գրավեց մրցակցի դարպասը: 15 րոպե անց Արման Ամիրյանը հաշիվը դարձրեց 2-0: Երկրորդ խաղակեսում առաջատարը կրկին թելադրում էր իր կամքը, եւ կրկին համարյա բոլոր գոլերի նախաձեռնողը թիմի ավագ Կարեն Բարսեղյանն էր: 70-րդ րոպեին, անկյունայինի խաղարկումից հետո, Բիլիբինը խփեց 3-րդ գնդակը, իսկ խաղավարտից 3 րոպե առաջ Արսեն Ավետիսյանը վերջակետ դրեց 4-0:

«Շիրակ»–«Ցեմենտ» 0–1: Շատ լարված անցավ նախորդ առաջնության երկրորդ եւ առաջին մրցանակակիրների հանդիպումը: Առաջին խաղակեսում հավասար պայքար ծավալվեց, եւ երկու թիմերն էլ կարող էին գոլ խփել մրցակցին: Դա հաջողվեց հանրապետության ներկայիս չեմպիոնին: «Ցեմենտի» խաղացող Հայկ Հարությունյանը 24-րդ րոպեին գրավեց դաշտի տերերի դարպասը: Երկրորդ խաղակեսում Արարատի ֆուտբոլիստներն անցան պաշտպանության: Շիրակցիների հախուռն գրոհները ոչ մի հաջողության չհասցրեցին, եւ նրանք պարտություն կրեցին այս սկզբունքային մենամարտում:

«Երեւան»–«Գյումրի» 6–0: Խաղասկզբում «Գյումրիի» ֆուտբոլիստները մեկ-երկու անգամ վտանգավոր գրոհների դիմեցին, բայց հաջող խաղաց «Երեւանի» դարպասապահ Վասիլի Կուզնեցովը: Շուտով դաշտի տերերը բացեցին խաղի հաշիվը: 20-րդ րոպեին, ստանալով Վարազդատ Ավետիսյանի փոխանցումը, Արա Նիգոյանը հյուրերի դարպասապահի վրայով գնդակը կախեց ցանցի մեջ: Քառորդ ժամ անց Ռամոն Մենդեսը անցավ մրցակցի խաղացողներից, մեն-մենակ հայտնվեց դարպասի մոտ եւ կրկնապատկեց հաշիվը: Երկրորդ խաղակեսի սկզբում Վարազդատ Ավետիսյանը գյումրեցիների տուգանային հրապարակում խաբս տվեց մի քանի հոգու եւ խփեց 3-րդ գնդակը: Խաղի վերջին 7 րոպեի ընթացքում դաշտի տերերը եւս 3 անգամ գրավեցին վերջնականապես. ընկրկված հյուրերի դարպասը: Գոլերը խփեցին Ավետիսյանը (83), Մենդեսը (85 եւ 90): Այսպիսով, արգենտինացի լեգեոնականը հեթ-տրիկի հեղինակ դարձավ:

«Էրեբունի»–«Դվին» 2–0: Դաշտի տերերն այս հանդիպման առաջին խաղակեսում լուրջ դիմադրության հանդիպեցին երիտասարդ արտաշատցիների կողմից: Սակայն երկրորդում զգացնել տվեց «Էրեբունիի» խաղացողների ավելի մեծ փորձը, նրանք երկու անգամ գրավեցին հյուրերի դարպասը: Գոլերը խփեցին Կարեն Միքայելյանը (59-րդ րոպեին, 11 մետրանոց տուգանային հարվածով) եւ Անուշավան Փահլեւանյանը (75):

«Զվարթնոց»–«Կիլիկիա» 1–0: «Հրազդան» մարզադաշտում ծավալված պայքարը շատ համառ ստացվեց: Երկու թիմերն էլ հիմնականում զգույշ էին գործում ժամանակ առ ժամանակ դիմելով սուր գործողությունների: Մի փոքր ավելի գերադասելի էին «Զվարթնոցի» հնարավորությունները, սակայն միակ գոլը խփվեց միայն վերջին րոպեին: «Կիլիկիայի» դարպասը գրավեց Արթուր Քոչարյանը:

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Արարատ	8	7	1	0	16-1	22
2. Շիրակ	8	5	1	2	19-7	16
3. Երեւան	8	4	4	0	15-5	16
4. Ցեմենտ	8	5	1	2	12-6	16
5. Էրեբունի	8	4	2	2	8-5	14
6. Ղարաբաղ	8	4	1	3	15-8	13
7. Զվարթնոց	7	2	0	5	6-10	6
8. Կիլիկիա	8	1	1	6	13-16	4
9. Դվին	7	1	1	5	11-19	4
10. Գյումրի	8	0	0	8	4-42	0

ՇԱԽՄԱՏ

Առաջին խմբի մրցաշարում

ՀՇԿՏ-ում ընթացող Հայաստանի տղամարդկանց 59-րդ առաջնության առաջին խմբի մրցաշարը մոտեցել է ավարտին: Ինը տուրից հետո աղյուսակը վստահորեն շարունակում է գլխավորել միջազգային վարպետ Արա Մինասյանը (Գյումրի): Վերջին երկու տուրերում նա իր միավորների պաշարը ավելացրեց եւս 1,5-ով: Այժմ Մինասյանն ունի 7,5 միավոր եւ գործնականում ապահովել է առաջին երեք տեղերից մեկը: Երկու անընդմեջ հաղթանակներն առաջ մղեցին երեւանցի միջազգային վարպետ Աշոտ Նադանյանին: 6,5 միավորով նա զբաղեցնում է երկրորդ հորիզոնականը: 6-ական միավորով 3–6-րդ տեղերում են միջազգային վարպետ Արթուր Չիբուխչյանը, ՖԻԴԵ-ի վարպետ Գաբրիել Սարգսյանը, Վարուժան Հակոբյանն ու Արման Հայրապետյանը (բոլորն էլ՝ Երեւան): Եվս 5 շախմատիստներ ունեն 5,5-ական միավոր եւ պահպանում են առաջին եռյակում տեղ գրավելու հնարավորությունը: Նրանք են միջազգային վարպետ Էդուարդ Մնացականյանը, ՖԻԴԵ-ի վարպետ Դավիթ Պետրոսյանը, Անդրանիկ Մաթիկոզյանը, Գեւորգ Հարությունյանը, Տիգրան Քոթանջյանը (բոլորն էլ՝ Երեւան): Մրցաշարի ավարտին մնացել է երկու տուր:

Ա. Ն.

Կվիճարկեն եզրափակիչ փուլի ուղեգրերը

Այսօր Թբիլիսիում սկսվում է աշխարհի կանանց առաջնության ընտրական մրցաշարը: ՖԻԴԵ-ի եվրոպական 5-րդ գոտու մրցումներում ութ երկրների՝ Վրաստանի, Հայաստանի, Հունաստանի, Թուրքիայի, Կիպրոսի, Մալթայի, Ալբանիայի եւ Հարավսլավիայի 36 շախմատիստուհիներ պայքար կմղեն սեպտեմբեր ամսին Քիշնեւում անցկացվելիք եզրափակիչ փուլի 7 ուղեգրերի համար (նշենք, որ ՖԻԴԵ-ի որոշմամբ բոլորից շատ ուղեգրեր հենց բքիլիսյան մրցաշարում են խաղարկվում): Մոլդովայի մայրաքաղաքում հանդես գալու իրավունք արդեն իսկ ունեն այս գոտու հինգ ուժեղագույն գրոսմայստերներ՝ աշխարհի նախկին չեմպիոնուհի Մայա Չիբուրդանիձեն, Նանա Իոսելիանին, Քեթեւան Արախամիան, Նինո Գուրիելին (Վրաստան) եւ Ալիսա Մարիչը (Հարավսլավիա):

Ընտրական մրցաշարին կմասնակցեն Հայաստանի չորս շախմատիստուհիներ՝ գրոսմայստերներ Էլինա Դանիելյանը, Լիլիթ Մկրտչյանը, միջազգային վարպետ Գոհար Հլղաթյանը, Նարինե Գասպարյանը:

ԵՐԵՎԱՆ

Մրցապարեզում ուսանողներն էին

Արդեն երրորդ տարին է, որ ֆիզիկական կուլտուրայի հայկական պետական ինստիտուտի ուսանողներն իրենց մանկավարժական պրակտիկան անցկացնում են Երեւանի Աննո Բաբաջանյանի անվան երաժշտական մանկավարժական ուսումնարանում: Այս անգամ էլ ինստիտուտի 15 ուսանողներ իրենց պրակտիկայի վայր էին ընտրել ուսումնարանը: Միշա Հայրապետյանի ղեկավարությամբ անցկացված ուսումնական պրակտիկան ավարտվեց «Հայաստան» մարզական միության մարզադաշտում անցկացված «Առողջության օր» միջոցառմամբ: Այստեղ հանդես եկան երկու ուսումնարանի 1-3-րդ կուրսեցիները: Թեթեւ, ոչ թե բոլոր սովորողները: Թեթեւ-ի գրեթե բոլոր սովորողները: Թեթեւ ատլետիկական մրցումների ծրագրում ընդգրկված էր չորս մրցաձեւ. հերում ընդգրկված էր չորս մրցաձեւ՝ հերթափոխ, վազք 100, 500 եւ 1000 մետր:

Մրցումներին նախորդեց հանդիսավոր շքերթը, որի մասնակիցներին ողջունեցին ուսումնարանի տնօրեն Աստղիկ Առաքելյանը եւ թեթեւ ատլետիկայի հանրապետական ֆեդերացիայի նախագահ Սարգիս Խաչատրյանը:

Ուսումնարանի սաները լավ արդյունքներ ցույց տվեցին այս մրցումներում: Հատկապես նշենք երկրորդ կուրսեցիներ Էդվարդ Գեւորգյանին (հեռացատկ, 100 եւ 200 մետր վազք), Սոնա Հակոբյանին (100 եւ 500 մ վազք), Ժաննա Աբաջյանին (հեռացատկ):

ՀՈԿԵՅ

Նախնական փուլն ավարտվեց

Նորվեգիայում ընթանում է տափօղակով հոկեյի աշխարհի հեղինակավոր առաջնությունը:

Արդեն ավարտվել են խաղերը չորս խմբերում:

Չեմպիոնի կոչման համար պայքարը շարունակում են 16 հավակնորդներից 8-ը: Երկրորդ փուլում քառյակներն այսպիսին են. «F» «E» ենթախումբ՝ Կանադա, ԱՄՆ, Ֆինլանդիա, Շվեյցարիա, «F» ենթախումբ՝ Չեխիա, Սլովակիա, Շվեդիա, Ռուսաստան: Այստեղ կմրցեն առաջին եւ երկրորդ տեղերը գրաված թիմերն այնուհետեւ՝ մեդալների համար:

Նախնական փուլի չորս մրցաշարերում 3-րդ տեղեր գրաված Նորվեգիայի, Լատվիայի, Ավստրիայի եւ Բելառուսի հավաքականները կվիճարկեն 9-12-րդ տեղերը:

ՄՐՑԱՆԱԿԱՅԻՆ ԽԱՉԲԱՌ

ՃԻՇՏ ԼՈՒԾԵԼՈՎ ՄՐՑԱՆԱԿԱՅԻՆ ԽԱՉԲԱՌԸ ԵՎ ԱՌԱՋԻԿԱ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ԱՌԱՋԻՆԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼՈՎ «ԱԶԳ»-Ի ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, ԿԱՐՈՂ ԵՔ ՍՏԱՆԱԼ ԱՐԺԵՔԱՎՈՐ ՄՐՑԱՆԱԿԸ:

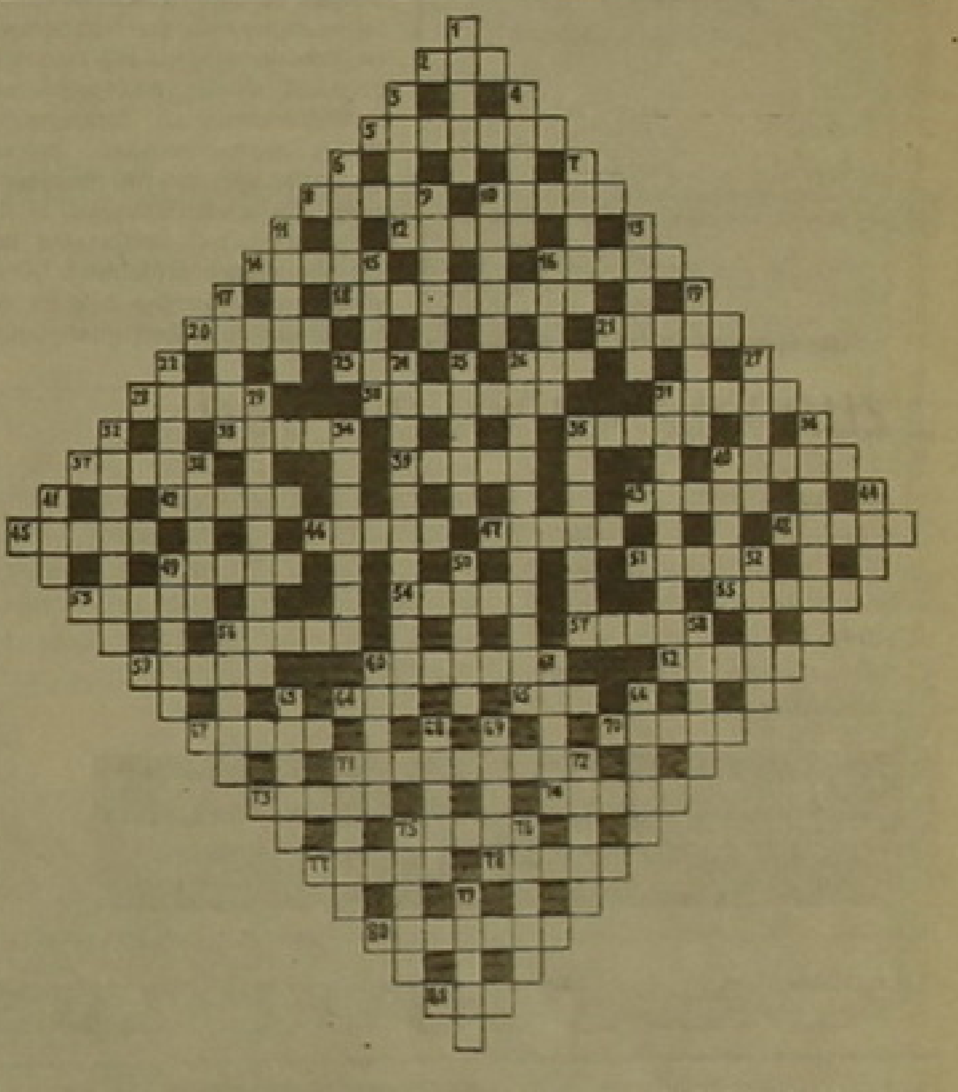

Ուղղահայաց

1. Չեխ գրող: 3. Կիլիկիայի հայոց թագավոր: 4. Ֆրանսիացի նկարիչ: 6. Ռուս գրող: 7. Իտալացի կինոդերասանուհի: 9. Ավստրիացի գրող: 10. Ֆրանսիացի բանաստեղծ, կլասիցիզմի տեսաբան: 11. Արեւադարձային պտուղ: 13. Մարզախաղ: 15. Ընդեղեն: 16. Ֆրանսիացի կինոդերասան: 17. Էլեկտրական հոսանքի չափի միավոր: 19. Դեմքը քողարկելու հարմարանք: 22. Քաղաք Արեւմտյան Հայաստանում: 24. Գերմանացի գրող: 25. Ծծմայր: 26. Հայ կինոռեժիսոր եւ կինոդերասան: 27. Հսկա. վիթխարի, մեծ: 29. Վերածննդի շրջանի իսպանացի գրող: 31. Հայազգի ամերիկյան երգչուհի: 32. Հայաստանի մայրաքաղաքներից: 34. Սովորողի գիտելիքները ստուգելու ձեւ: 35. Իտալացի անատոմ եւ ֆիզիոլոգ, էլեկտրաֆիզիոլոգիայի հիմնադիրը: 36. Արեգակնային համակարգի մոլորակ: 38. Խոր փոս, գետնափոր զնդան: 40. Միջնադարի հայ մանրանկարիչ, ճանդակագործ եւ ճարտարապետ: 41. Խաղողի վազ: 44. Աղաստ, ժայռ: 49. Բազմազլուխ առասպելական վիշապ: 50. Նորվեգացի դրամատուրգ եւ բանաստեղծ: 52. Եղեգնից պատրաստված սրինգ, շվի: 56. Դրամավճարի ձեւ: 58. Հավերժահարս, ջրահարս: 60. Կիսալուսին: 61. Ոստիկանին անհրաժեշտ իր: 63. Գիտական հաստատություն: 66. Հայոց կաթողիկոս (4-րդ դար): 68. Վայրի ոչխար տարածված է Կենտրոնական Ասիայում: 69. Թռչուն: 71. Մասնագիտական կրթություն չստացած, տնային միջոցներով բուժող անձ: 72. Գերմանական ավանդազրույցի հերոս գիտնական: 75. Հին աշխարհի զորավար: 76. Առասպելական թեւավոր նժույգ: 79. Նեղ ճանապարհ, արահետ:

Հորիզոնական

2. Նոյի կրտսեր որդին: 5. Հայ բանաստեղծ, հրապարակախոս, հասարակական գործիչ: 8. Հենարան: 10. Վայրի ցուլ: 12. Բրդե գործվածք: 14. Կենդանաշրջանի համաստեղություն: 16. Սառսափելի, դժոխային վայր: 18. Անտիկ շրջանի գերմանացի պատմաբան: 20. Խառնիճաղանջ ամբոխ, խաժամուժ: 21. Պատմական երկիր Փոքր Ասիայի արեւմուտքում: 23. Կերուխում, խնջույք: 26. Հարթակ ներկայացումների, համերգների համար: 28. Ուղեցույց, կողմնորոշիչ: 30. Գերմանացի ֆիզիկոս, Նոբելյան մրցանակի առաջին դափնեկիրը: 31. Չորացած խաղող: 33. Գետ Աֆրիկայում: 35. Ավստրիացի կոմպոզիտոր, դիրիժոր: 37. Փաստաթղթերի, ծեծագրերի պահոց, դիվան: 39. Անոթակ, ոչ պիտանի իր, աղբ: 40. Կասպյանի գիտաշխատող: 42. Ասորեստանի մայրաքաղաքը: 43. Ազնվականական տիտղոս եվրոպական մի շարք երկրներում: 45. Փոքր խանութ: 46. Մեղրահյութ տվող ծառ, տարածված է Մեքսիկայում: 47. Բանաղրանք, անեծք: 48. Բարձրավանդակ Կենտրոնական Ասիայում: 49. Գերմանացի բանաստեղծ: 51. Սահմեդական պետաձեւնական կառույց: 53. Ֆրանսիացի դերասան: 54. Եգիպտահայ պետական-քաղաքական գործիչ: 55. Ամերիկացի գրող: 56. Գետ Հյուսիսային Կովկասում: 57. Չկան տեսակ: 59. Լեռ Վանա լճի ավազանում: 60. Գիտության, արվեստի հովանավոր: 62. Միջնադարում զարդանկարիչ, ծաղկող: 64. Արվեստի տեսակ: 65. Ախորժահամ հատիկներով պտուղ: 67. Սրբանոց: 70. Ջուլհակ կարծր պողպատ: 71. Հնագույն գրանշան: 73. Կարգապահական հսկողություն իրականացնող զինվորական խումբ: 74. Լեռնագագաթ Հայաստանի հյուսիսային շրջանում: 75. Զրոյի բուռ: 77. Շախմատի աշխարհի չեմպիոն: 78. Երկարության ռուսական հին չափ: 80. Հավաքի, զաղափարի, հայրենիքի համար զոհված մարդ: 81. Հին լարավոր նվագարան:

Կազմեց
ՌՈՒԴԵՄԻԿ ՍԱԵՏՐՈՍՅԱՆԸ

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

1. Մեսիա: 2. Ռաս: 3. Գուրգա: 5. Եսայի: 6. Գագել: 8. Դրածո: 9. Անգին: 10. Հաշիս: 12. Պոստա: 15. Բարբյուս: 17. Աստաբոն: 19. Կամակ: 20. Բութակ: 21. Ֆագոտ: 22. Սամիթ: 27. Սանրէ: 29. Սամույ: 31. Սոնթի: 32. Լորկա: 34. Ասկոն: 36. Բարոն: 39. Իգուան: 40. Եփեսեն: 43. Ագի:

Հորիզոնական

4. Լեփսիուս: 7. Աստիղ: 9. Ազդակ: 11. Արենա: 13. Դարյա: 14. Բեկոն: 16. Մբքին: 18. Սաշիկ: 22. Սանսա: 23. Սախուլ: 24. Սարաշ: 25. Իքր: 26. Սար: 27. Սանաս: 28. Գոթիս: 30. Գումակ: 33. Թագոր: 35. Խորոմ: 37. Էրատո: 38. Մասուռ: 39. Իքաֆե: 41. Զորքե: 42. Ափիոն: 44. Մարգունի:

digitised by A.R.A.R.@

ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՄԱՐԴՈՒ ՍԵՂԱՆԻ ԳԻՐՔԸ

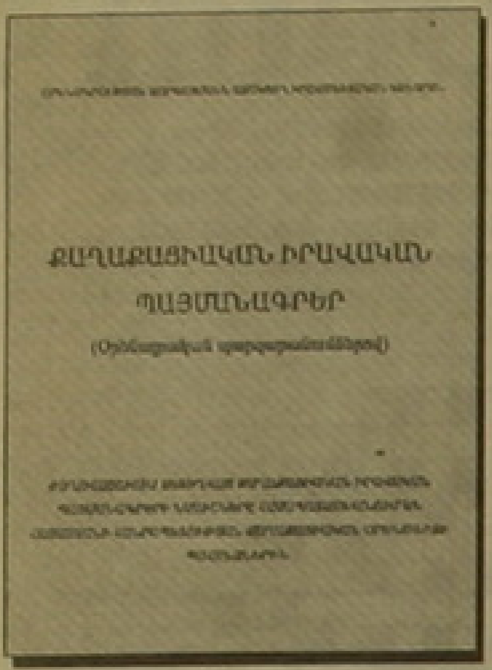

Օրենսդրության զարգացմանն աջակցող իրավագիտական կենտրոնը, որը ժամանակին մշակել է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքի նախագիծը, Վլադիմիր Նազարյանի խմբագրությամբ հրատարակել է «Քաղաքացիական իրավական պայմանագրերի նմուշներ՝ օրենսդրական պարզաբանումներով» ժողովածուն:

Գրքում զետեղված են մանրածախ առեւտրի, մատակարարման, հողամասերի, շենքերի եւ շինությունների, բնակարանների, տրանսպորտային միջոցների եւ այլ անշարժ ու շարժական գույքի առուվաճառքի, փոխանակության, ռենտայի, նվիրատվության, վարձակալության, լիզինգի, կապալի, վճարովի ծառայությունների մատուցման, փոխատվության, փոխառության, վարկի, բանկային ավանդի եւ բանկային հաշվի, հանձնարարության, կոմիսիայի, գործակալության, ֆակտորինգի, պահատվության, փոխադրման, առաքման, ապահովագրության, գույքի հավատարմագրային կառավարման, համատեղ գործունեության եւ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքով նախատեսված պայմանագրերի այլ տեսակների օրինակելի նմուշները, որոնց օգտագործմամբ հեշտությամբ կարելի է կնքել օրենսդրության պահանջներին համապատասխանող ցանկացած պայմանագիր:

ՀԱՐԳԵԼԻ ԳՈՐԾԱՐԱՐՆԵՐ

Եթե ցանկանում եք, որ Ձեր կնքած պայմանագրերում հստակ սահմանված լինեն կողմերի իրավունքները եւ պարտականությունները, պատասխանատվությունը պայմանագրի խախտման համար, եթե ուզում եք զերծ մնալ դատական վեճերից, գնեք այս ժողովածուն: Այն կդառնա Ձեր սեղանի գիրքը եւ կօգնի կնքելու օրենսդրության պահանջներին համապատասխանող ցանկացած պայմանագիր:

Ժողովածուի տպագրության կամ որեւէ այլ ձեւով բազմացումն ու տարածումն առանց իրավագիտության կենտրոնի թույլտվության արգելվում է օրենքով:

Ժողովածուն վաճառվում է «Անի» կոոպերատիվի գրախանութում ք. Երեւան, Հանրապետության հրապարակ, թիվ 2 կառավարական շենք:

ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ
ԱՋԱԿՑՈՂ ԻՐԱՎԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

The Embassy of the United States of America has several vacancies for qualified candidates. All candidates must have working knowledge of English and Armenian. Candidates must complete an "Application of Employment" form which is available from the American Embassy guard's office located at 18 Marshal Bagramian in Yerevan. Resumes, letters of employment and Curriculum Vitae will not be accepted unless they are attached to the "Application form". The following describes each vacancy and minimum qualifications required.

Cultural Affairs Assistant

Candidates must have from one to three years of progressively responsible experience in exchanges, cultural, or technical assistance activities, education, or related fields. Fluency in English, Armenian and Russian is required. This position also requires good knowledge of the Armenian political, economic, social, and educational structure. A University degree in political Science, Journalism, English, Law, or liberal humanity or liberal arts fields is required.

Realty Clerk

Candidates must have from two to four years of experience in real estate or closely related field and must be customer oriented and proactive. Good working knowledge of English is required.

Closing date: May 13

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳԻՐ

8 մայիս

10.00 Հայլուր
10.20 Հենց այնպես
10.40 Մարդը եւ բնությունը
11.10 Փարաջանովի թատրոնը
12.50 Ցոլքեր
13.10 Բաբելոնից հետո
13.40 Իրավունք
14.00 Գ/Ֆ «Մարտի են գնում միայն «ծերուկները»»
15.30 Կարճամետրաժ կինոնկար «Սերենադ»
16.00 Մարզաշխարհ
16.30 Հող եւ ջուր
17.00 Հայլուր
17.20 Մուլտկինոնկարներ «Կոկորդիլոս Գենան», «Չեբուրաշկան»
18.00 Կարճամետրաժ կինոնկար «Վերջին նետում»
18.50 Խորան լույսի
19.00 Ընտրարշավ
Արբանյակային հեռարձակմամբ
19.00 Գ/Ֆ «Մեր մանկության տանգոն»
20.25 «Մարաթուկ» համույթի ելույթը
21.00 Հայլուր
21.35 Ձինուժ
22.10 Անեկդոտների տասնյակ
22.20 Բոհեմ
23.00 Ինչ կա, չկա
23.30 Գ/Ֆ «Սիրո վտանգներ»
00.00 Հայլուր
00.15 Ֆիլմի շարունակությունը

11.00 Տոմար
13.00 Մուլտֆիլմ «Մոգական մարգարիտը»
14.00 Ոչ նշանավոր մարդկանց կյանքը
14.15 Հրապարակ
14.30 Ուրսուլա Անդրեսը «Նե» արկածային ֆիլմում
16.15 Մուլտֆիլմ «Հարուստ Ռիչին»
17.10 Հմայիլ
(18.00-19.00 Ընդմիջում)
19.00 Մուլտեր
19.30 Սուրհանդակ
19.45 Գ/Ֆ «Թիվ 9 երթուղին»
21.30 Սուրհանդակ
22.00 Շառ ու փորձանք
22.15 Հետագիծ
22.05 Վերհուշ
23.30 Սուրհանդակ
00.00 Անդորր
00.05 Մի անգամ
00.10 Ոգիները ներկայացնում են «Վիճելու սենյակ»
00.25 VIDEOART PLUS
00.40 Գիշերային կինոսրահ. Ջեկ Նիկլսոնը եւ Դեն դե Վիտոն «Հարավի ճանապարհին» կատակերգության մեջ
02.30 Սուրհանդակ

9.00 Գ/Ֆ «Հազարից մեկ հնարավորություն» (դերերում Ժ. Պրոխորենկո, Ա. Սոլոնիցին, Ա. Սվիդերսկի, 1968 թ.)
10.20 Մուլտֆիլմ «Մեծերի եւ փոքրերի մասին»
10.25 Հոգեւոր հովվի խոսքը. մետրոպոլիտ Կիրիլ
10.45 Անձնական գրադարան
11.00 Նորություններ
11.30-15.45 Բիզնես TV
16.00 Նորություններ
17.20 Կենդանիների աշխարհում
18.05 «Երալաշ»
18.30 Վավերագրական ֆիլմ «Հայտնություն ոստիկանության համար»
19.05 Սոֆյա Ռոտարու. «Սիրիր ինձ»
21.00 Հրաշքների դաշտ
22.00 Ժամանակ
22.45 Գ/Ֆ «Մարտի են գնում միայն «ծերուկները»» (դերերում Լ. Բիկով, Ս. Պոդգորնի, Ե. Սմիռնովա)
00.20 Սպորտային նորություններ
00.40 Գ/Ֆ «Վերջին մետրոն» (ռեժ. Ֆ. Տրյուֆո, դերերում Կ. Դընյով, Ժ. Դեպարդյո, Ժ. Պուարե)

РТР

9.00 Գ/Ֆ «Կար-չկար մի աղջիկ»
10.10 Մուլտծրագիր
11.00 Բարի լույս, երկիր
11.30 Ինքդ քեզ ռեժիսոր
12.00 Հեռուստախաղ «Հարյուրը մեկին»
12.45 Սեր առաջին հայացքից
13.15 «Ոսկե բանալի»
13.30 Ընտանեկան հոգսեր Նատալյա Վարլեյի հետ
14.00 Վավերագրական սերիալ «Ռուսաստանը կռվի մեջ, արյունը ձյան վրա» (7-րդ մաս)
15.00, 21.00 Լուրեր
15.30 Իշխանության շաբաթ
16.00 Ա. Պախմուտովայի եւ Ն. Դոբրոնրավովի համերգը
18.00 Ազգային երաժշտական փառատոն «Աստղերի հրապարակ-99»
19.00 Իմ ընտանիքը
20.00 Հին բնակարան. 1984 թիվ (2-րդ մաս)
21.35 Օսկար Ֆելցմանը «Աստղերի հրապարակում»
23.45 Նատալյա Անդրեյչենկոն, Ինա Չուրիկովան, Նիկոլայ Բուրլյաեւը «Ռազմադաշտային սիրավեպ» ֆիլմում
01.20 Ռոդ Սթայգերը, Ֆրանկո Ներոն, Հենրի Ֆոնդան «Մուսոլինի. վերջին գործողություն» ֆիլմում (Իտալիա)

9 մայիս

10.05 Առավոտ լուսո
10.15 Բարեւ
11.45 Շախմատ-64
12.00 Ձինուժ
12.35 Եվ կռունկները դարձան զինվորներ
13.10 Գ/Ֆ «Գնդակը վախենում է քաջից»
14.40 Քեզանից է սկսվում հայրենիքը
15.10 Հեքիաթ-ռիթմ «Ինչպես թռչունները թագավոր ընտրեցին»
15.40 Հեռուստաթատրոնի տեսադարանից. Հովհ. Մելքոնյան «46 թվական»
17.00 Հեռուստախաղ «Ֆորտ Բոյարի բանալիները»
17.50 Հեքիաթների դաշտ
18.25 Ներկայացումը շարունակվում է
18.40 Մուլտկինոնկար «Պատերազմ»
18.50 Ղարաբաղը յոթ պատասխաններում. «Շուշի»
19.00 Ընտրարշավ
Արբանյակային հեռարձակմամբ
19.00 Գ/Ֆ «Հին օրերի երգը»
20.30 Հայրենասիրական երգեր
20.00 Խորհրդարանական ժամ
20.30 Ընտրարշավ
21.00 Օրակարգ
21.35 Համայնապատկեր
22.10 Վավերագրական ֆիլմ «Պոեմ հերոսական»
23.20 8 1/2. Գ/Ֆ «Սըրֆիի պատերազմը»

11.00 Տոմար
13.00 Մուլտֆիլմ «Անտանելի Դենիսը»
14.00 Ոչ նշանավոր մարդկանց կյանքը
14.15 Հրապարակ
14.30 «Արգամարտ N 1». Կանադայի ՀԱԼ-ի լավագույն խաղերը
15.40 Գ/Ֆ «Դավիթը եւ Գողիաթը»
17.30 Գիտաստղեր
(18.00-19.00 Ընդմիջում)
19.00 Գ/Ֆ Սառատի էկրան «Դժոխքից հանձնածները»
20.45 Մի անգամ
21.00 Վերհուշ
21.50 Թեյի հրավեր
22.30 Յոթ քար լրատվական վերլուծական ծրագիր
23.00 Մի անգամ
23.15 Էլիտար կինոսրահը ներկայացնում է «Բոնին եւ Քլայդը» դրաման
01.10 Խուժան ալիք

8.00 Բարի առավոտ
10.50 Զինվորական շքերթի հաղորդումը Մոսկվայի Կարմիր հրապարակից նվիրված հաղթանակի օրվան
11.30 Տոնական համերգ (Մարկ Բեռնես, Ալլա Պուգաչովա, Լեւ Լեշչենկո)
12.45 Ծառայում եմ Ռուսաստանին
13.15 Աստղային ժամ
13.50 Նվագիր, հարմոն սիրելի
14.20, 16.20 Գ/Ֆ «Ողջերն ու մեռյալները», 1-ին եւ 2-րդ մաս (դերերում Կ. Լավրով, Ա. Պապանով, Օ. Եֆրեմով)
16.00 Նորություններ
18.00 Թե ինչպես է եղել
18.40 Կինոհամերգ «Մայիսյան կարճ գիշերներին...»
19.50 Լռության րոպե ֆաշիզմի դեմ պայքարում ընկած զինվորների պայծառ հիշատակին
20.10 Գ/Ֆ «Թռչում են կռունկները» (դերերում Տ. Սամոյլովա, Ա. Բատալով, 1957 թ.)
22.00 Ժամանակ
22.25 Գ/Ֆ «Բելառուսյան կայարան» (դերերում Ա. Պապանով, Ե. Լեոնով, Ն. Ուրգանտ)
00.15 Հոկեյի աշխարհի առաջնություն. եզրափակիչ (00.55 Սպորտային նորություններ)

РТР

9.00 Մուլտֆիլմ «Նեպրյադվայի կատարները»
9.25 Ծառայում եմ հայրենիքին
9.55 Գյուղական լուրեր
10.25 «Սպասիր ինձ». կինոհամերգ նվիրված Հաղթանակի օրվան
10.50 Մոսկվա. Կարմիր հրապարակ. զորահանդես նվիրված Հաղթանակի օրվան
11.40 «Վիկտորիա» զինվորական երգի փառատոն
13.00 Ռուսական լոտո
13.40 Գրքերի աշխարհը Լեոնիդ Կուրավլյովի հետ
14.00 Վավերագրական սերիալ «Ռուսաստանը կռվի մեջ, արյունը ձյան վրա» (8-րդ մաս)
15.00 Լուրեր
15.40 «Ոչ ոք մոռացված չէ»
15.55 Ֆուտբոլի Ռուսաստանի առաջնություն. «Դինամո» (Մոսկվա)-«Ժեմչուժինա» (Սոչի)
17.50 Սերգեյ Շակուրովը, Պյոտր Տոդորովսկին, Ա. Այժիրովսկին «Մայիս ամիսն էր» ֆիլմում
19.50 Ֆաշիստական զավթիչների դեմ պայքարում զոհվածների պայծառ հիշատակին. Լռության րոպե
20.05 Վավերագրական սերիալ «Ռուսաստանը կռվի մեջ, արյունը ձյան վրա» (9-րդ մաս)
21.00 Հայելի
22.00 Համերգ «Հաղթանակի օրը»
00.15 Կ-2-ը ներկայացնում է
01.10 Կ-2 կինոդահլիճ. Գ/Ֆ «Չեղ նահարկ. Աննա Ֆրանկի պատմությունը» (Անգլիա)

10 մայիս

9.00 Մուլտկինոնկար «Վովկան հեռու հեռավոր թագավորությունում»
9.20 Բարի լույս, Հայաստան
10.20 Օրակարգ
10.55 Հեռուստասերիալ «Մոխրոտը»
12.00 Համայնապատկեր
12.25 Բումերանգ
13.00 Հայլուր
13.15 Բոհեմ
17.00 Հայլուր
17.20 Տունտունիկ
17.40 Հեռուստասերիալ «Մոխրոտը»
18.35 Հիփ շքերթ
19.00 Ընտրարշավ
Արբանյակային հեռարձակմամբ
19.00 Վավերագրական կինոնկար «Վերադարձ դեպի քեզ»
19.30 Կոմիտաս. պատարագ
20.35 Վավերագրական կինոնկար «Մինաս Ավետիսյան»
21.00 Հայլուր
21.30 1 լուր
21.40 Հեռուստակատալոգ
21.45 Այսօր
22.10 Վավերագրական կինոնկար «Աննա Սանյանի»
23.35 Հենց այնպես
00.00 Հայլուր
00.15 Արտակարգ ալիք
00.30 Ուշ երեկոյան
01.30 Հեռուստասերիալ «Երեկ, այսօր, վաղը»
Արբանյակային հեռարձակմամբ
02.00 Հեռուստասերիալ «Քաղցր գեշը»
03.00 Բարի լույս, Հայաստան

9.00 Տոմար
11.00 Գ/Ֆ «Կարգին տղերքը» (1-ին մաս) ավարտին Յոթ քար (կրկնություն)
19.00 Մուլտֆիլմեր
19.30 Սուրհանդակ
19.50 Գ/Ֆ «Պատկերը լուսնից»
21.30 Սուրհանդակ
22.00 Վ/Ֆ «Մահաբեր արարածներ ծովի ջունգլիներում»
22.55 Ավեստա
23.30 Սուրհանդակ
24.00 Անդորր
00.05 Մի անգամ
00.10 Արգամարտ N 1. Մինի ֆուտբոլ. Եվրոպայի չեմպիոնների գավաթի խաղարկության եզրափակիչ
1.55 Սուր զգացողությունների սիրահարներին «Ցնդող Ասիան»
2.30 Սուրհանդակ

9.00 Մուլտֆիլմ
9.15 Գ/Ֆ «Սովորական պայքում» (ռեժիսոր Ս. Գովորուխին, դերերում Լ. Գուրչենկո, Ա. Ջիգարխանյան, Ա. Իգնատե)
10.30 Դիսնեյ ակումբ
11.00 Նորություններ
11.30-15.45 Բիզնես TV
16.00 Նորություններ
16.15 Ճանապարհորդների ակումբ
17.05 Ֆուտբոլի տեսություն
17.35 Խելոքներն ու խելացիները
18.05 Դիսնեյ ակումբ «Տիմոնն ու Պումբան»
18.30 Դիսնեյ ակումբ «Ալադին»
19.05 Մ. Զադորնովը, Լ. Ֆիլատովը եւ Վ. Կաչանը «Երեք ընկերներ» ծրագրում
19.55 Հոկեյ. աշխարհի առաջնություն
22.00 Ժամանակ
22.35 Սերիալ «Սյոգուն»
00.20 Հոկեյ. աշխարհի առաջնություն

РТР

9.00 Մուլտֆիլմ
9.10 Գ/Ֆ երեխաների համար «Վեց արջ եւ ծաղրածու Ցիբուլկան» (Չեխիա)
10.30 PTP-ի փոստը
11.00 Բարի լույս, երկիր
11.30 Սանկան շուրթերով
12.00 «Անշլագ» եւ ընկ.
13.00 «Անհայտ աստղ». Իռակլի Շարոե
14.00 Հաղթանակի օրվան. վավերագրական սերիալ «Ռուսաստանը կռվի մեջ, արյունը ձյան վրա» (10-րդ սերիա)
15.00, 21.00 Լուրեր
15.30 Վավերագրական ֆիլմ «Չոր ծովերի ափերին»
16.00 Մուլտֆիլմ «Ով ասաց մյաու»
16.10 Խորհրդարանական ժամ
17.10 Սերիալ «Օրենք եւ կարգեր»
18.00 Երկխոսություններ կենդանիների մասին
19.00 Հույժ գաղտնի
20.00 Ազգային երաժշտական փառատոն «Աստղերի հրապարակ-99»
21.35 Սեր առաջին հայացքից
22.10 Համերգ նվիրված ՆԳՆ-ի ներքին զորքերի օրվան
23.50 Ակունա մատատա
00.50 Ջուլիա Քրիստին «Միսս Մերի» դրամայում (ԱՄՆ)

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
30 ԿՎՏ ամերիկյան գեներատոր:
Հեռ. 220915

ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ՝ ԱՆՎՃԱՐ
«Հայաստանի ձեռնարկություններ եւ կազմակերպություններ» տեղեկագիրը ձեռնարկություններին տրամադրվում է անվճար:
Զանգահարել 581351, 569393 «ԱՓՅՈՒՌ»

«Միջուկ Սեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 [illegible] 69151 [illegible] 4000 Ստորագրված է տպագրության 7. 05. 1999 Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@